

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.015.06.2021

Agnieszka Olender
Starosta Międzyrzecki
Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu
Ul. Przemysłowa 2, 66-300 Międzyrzecz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/006 – Finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu, ul. Przemysłowa 2, 66-300 Międzyrzecz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agnieszka Olender, Starosta Międzyrzeczki od dnia 22 listopada 2018 r. ¹ Poprzednio funkcję Starosty Międzyrzecznego pełnił Grzegorz Gabryelski, od dnia 2 grudnia 2010 r. do dnia 21 listopada 2018 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez j.s.t. warunków realizacji zadań oświatowych. 2. Finansowanie zadań oświatowych.
Okres objęty kontrolą	Od 2017 r. do 30 września 2021 r. lub do zakończenia czynności kontrolnych oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Lidia Sobkowiak-Mariasz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/77/2021 z dnia 1 września 2021 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Uchwała Nr I.3.18 Rady Powiatu Międzyrzecznego z dnia 22 listopada 2018 r. w sprawie wyboru starosty powiatu - https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/akty/20/1079/w_sprawie_wyboru_starosty_powiatu/ [dostęp 2.09.2021 r.]

² Uchwały Rady Powiatu Międzyrzecznego w sprawie wyboru starosty powiatu:

– Nr I/2/10 z dnia 2 grudnia 2010 r. <https://miedzyrzeczstarostwo.bip.net.pl/?a=5014>;

– Nr I.3.14 z dnia 1 grudnia 2014 r. https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/akty/20/289/w_sprawie_wyboru_starosty_powiatu/ [dostęp 2.09.2021 r.]

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Powiat Międzyrzecki zapewnił odpowiednie warunki do realizacji zadań oświatowych: prowadził jednostki oświatowe oraz dodatkowo Przedszkole Specjalne, co nie jest jego zadaniem własnym, monitorował wyniki egzaminów osiągnięte przez uczniów szkół oraz realizował zadania oświatowe związane z rozwojem dzieci i młodzieży. Starosta wywiązywał się z obowiązku przedkładania organowi stanowiącemu informacji o stanie realizacji zadań oświatowych, zgodnie z art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁵, oraz prawidłowo wykonywał obowiązki organu rejestrowego w odniesieniu do szkół niesamorządowych, z zastrzeżeniem co do aktualności danych rejestrowych. Na uwagę zasługuje fakt, iż Powiat aktywnie pozyskiwał znaczące środki europejskie, służące podnoszeniu jakości kształcenia w j.s.t.

Ponieważ środki otrzymane z subwencji oświatowej oraz dotacji (poza budżetem europejskim) w kontrolowanym okresie były niewystarczające, Powiat Międzyrzecki przeznaczył na ich realizację środki własne, wynoszące w kontrolowanym okresie 17,5 mln zł. Całość otrzymanych środków w postaci subwencji oświatowej Powiat wydatkował na realizację zadań oświatowych. Kontrola pięciu dotacji otrzymanych z budżetu państwa (223 tys. zł) wykazała, że poza jednym przypadkiem, były one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Również realizacja projektu unijnego pt. *Modernizacja kształcenia zawodowego w powiecie międzyrzeckim* o wartości 7,9 mln zł przebiega prawidłowo. W latach 2017-2020 nauczyciele wszystkich stopni awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez Powiat osiągnęli średnie wynagrodzenia na poszczególnych stopniach awansu zawodowego (w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁶, dalej *ustawa KN*). W związku z realizacją projektów unijnych Powiat zaciągnął w 2020 r. kredyt na 12 lat na pokrycie m.in. deficytu realizowanych projektów finansowanych ze środków europejskich, w wysokości 5,4 mln zł. Powiat prawidłowo określał wysokość dotacji przekazywanych dla niesamorządowych szkół w latach 2019-2021, a w kontrolowanym okresie prawidłowo je przekazywał i rozliczał.

W toku realizacji zadań oświatowych wystąpiły m.in. następujące nieprawidłowości:

- prowadzenie *Rejestru niepublicznych szkół i placówek* nie na bieżąco, co skutkowało brakiem jego aktualności;
- realizacja zajęć rewalidacyjnych przez nauczycieli nieposiadających kwalifikacji w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, zwłaszcza w przypadku uczniów z zespołem Aspergera;
- niewystąpienie do niesamorządowej szkoły publicznej o zwrot udzielonej dotacji, pomimo dokonania w lipcu 2020 r. przez Powiat zwrotu nienależnie otrzymanej subwencji oświatowej w związku z wykazaniem przez ww. szkołę w SIO nieprawidłowych danych dotyczących uczniów (skutek 7,4 tys. zł);
- ustalenie dotacji dla niesamorządowych szkół publicznych niezgodnie z postanowieniami uchwał Rady Powiatu Międzyrzeckiego, co skutkowało ich zawyżeniem w latach 2017-2018 o 8,1 tys. zł.

Ponadto, NIK zauważa, że obecnie stosowane rozwiązania w zakresie nadzoru nad szkołami i placówkami oświaty oraz weryfikacji danych w SIO są niewystarczające, co stwarza dla Powiatu ryzyko zwrotu nienależnie otrzymanej subwencji oświatowej.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

⁶ Dz.U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez j.s.t. warunków do realizacji zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

1. W latach objętych kontrolą (2017-2021) Powiat Międzyrzecki posiadał *Strategię Rozwoju Oświaty Powiatu Międzyrzeckiego na lata 2014-2018*⁸, która obejmowała m.in. diagnozę stanu oświaty (w oparciu o prognozy demograficzne, stan bazy do prowadzenia działalności oświatowej i kadry pedagogicznej), odniesienia do: procesu nauczania i wyrównywania szans edukacyjnych (działalność poradni psychologiczno-pedagogicznych, dalej *PPP*), innych działań oświatowych Powiatu (stypendia dla uzdolnionych uczniów, współpraca z organizacjami pozarządowymi), finansowania oświaty, inwestycji i remontów, rynku pracy (szkolenia osób bezrobotnych), a także analizę SWOT oraz cele strategiczne, do których zaliczono:

- 1) podnoszenie jakości kształcenia, wychowania i opieki w szkołach oraz w placówkach oświatowych;
- 2) wyrównywanie szans edukacyjnych;
- 3) dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy;
- 4) reorganizacja sieci szkół i modernizacja bazy placówek oświatowych;
- 5) aktywny udział w realizacji programów Unii Europejskiej oraz innych programów na rzecz rozwoju edukacji.

Ze *Strategii* wynikało, że konieczna jest racjonalizacja i optymalizacja kosztów związanych z realizacją zadań oświatowych w Powiecie z uwagi na niż demograficzny, który będzie się utrzymywał się do 2028 r. Za największe wyzwanie uznano dostosowanie szkół zawodowych do wymogów przepisów reformujących system szkolnictwa zawodowego i dostosowanie go do zmieniających się potrzeb rynku pracy.

Sprawy bieżącego funkcjonowania jednostek oświatowych oraz przyszłość edukacji i wychowania młodzieży w Powiecie były tematem posiedzeń Zarządu Powiatu, Komisji Edukacji, Kultury i Sportu oraz Zespołu do spraw przygotowania propozycji zmian racjonalizujących wydatki w oświacie powiatowej. Naczelnik Wydziału Edukacji, Spraw Społecznych i Promocji (dalej *Wydziału ES*) wyjaśnił, że zespół w roku 2015 odbył dwa spotkania, których głównym tematem było racjonalizacja wydatków na oświatę. Z uwagi na fakt, że subwencja oświatowa z roku na rok coraz w mniejszym stopniu pokrywała wydatki szkół i poradni, zasadnym było przeanalizowanie kosztów związanych z administrowaniem oraz zatrudnieniem administracji i obsługi, w szczególności w szkołach. Efektem analiz było podjęcie decyzji i połączeniu Zespołu Szkół Ekonomicznych i Zespołu Szkół Budowlanych poprzez utworzenie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, co miało znaczenie przy ubieganiu się o środki z funduszy unijnych [...]. Połączenie spowodowało redukcję etatów administracyjnych.

(akta kontroli str. 2-20, 287-299, 377-380)

W okresie objętym kontrolą jednostka posiadała również *Diagnozę szkolnictwa zawodowego w Powiecie Międzyrzeckim w obszarach kompetencji uczniów, absolwentów, nauczycieli, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz wyposażenia dydaktycznego w podległych szkołach zawodowych w aspekcie aplikowania o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego (dalej *EFSS*) w ramach*

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Uchwała nr XLIII.252.14 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie Strategii Rozwoju Oświaty Powiatu Międzyrzeckiego na lata 2014-2018. Strategia ta została opracowana przez Zespół powołany zarządzeniem nr 1.2014 Starosty Międzyrzeckiego z dnia 3 stycznia 2014 r. w sprawie powołania Zespołu do opracowania Strategii Rozwoju Oświaty Powiatu Międzyrzeckiego na lata 2014 -2018.

osi priorytetowej 8. *Nowoczesna Edukacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego na lata 2014-2020 (dalej RPO Lubuskie 2020)*⁹. Diagnoza wykazała zapotrzebowanie na: podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli, rozszerzenie oferty szkoleń, kursów, praktyk i staży dla uczniów z zakresu zawodowego i obszarów podnoszenia kompetencji miękkich, rozwoju doradztwa zawodowego dla uczniów oraz podnoszenie tego rodzaju kompetencji nauczycieli, doposażenie w niezbędny sprzęt sal do nauki zawodu i pracowni zawodowych.

(akta kontroli str. 21-27)

W Powiecie Międzyrzeckim nie działała rada oświatowa, o której mowa w art. 78 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹⁰. Zgodnie z tym przepisem organ stanowiący j.s.t. może powołać radę oświatową działającą przy tym organie (ust. 1)¹¹. Powołanie ww. rady ma charakter fakultatywny. Naczelnik Wydziału ES wskazał, że *Rada Powiatu Międzyrzeckiego powołała komisję Edukacji, Kultury i Sportu, która jest organem opiniującym, w szczególności w kwestiach związanych z budżetem na zadania oświatowe. Każdy akt prawny jest poddawany obradom komisji, która w pewien sposób kreuje politykę oświatową w powiecie. Skład komisji zapewnia fachową i merytoryczną pracę nad zagadnieniami związanymi z zadaniami z zakresu edukacji będącymi w kompetencji samorządu powiatowego.*

(akta kontroli str. 377-379)

2. Starosta Międzyrzecki przekazywał organowi stanowiącemu j.s.t. informacje o stanie realizacji zadań oświatowych, terminowo (do 31 października za poprzedni rok szkolny), zgodnie z art. 11 ust. 7 ustawy Prawo oświatowe. Ww. były przedmiotem obrad Rady Powiatu oraz Komisji Edukacji, Kultury i Sportu, za wyjątkiem informacji za rok szkolny 2017/2018¹². Z wyjaśnień Kierownika Biura Rady wynika, że informacja została przekazana radnym wraz z pozostałymi materiałami na sesję w dniu 11.10.2018 r. drogą elektroniczną¹³, a Przewodniczący Rady Powiatu skierował prośbę do radnych o zapoznanie się z tym dokumentem podczas wspólnego posiedzenia komisji stałych 15.10.2018 r. Posiedzenie w dniu 17.10.2018 r. było ostatnim posiedzeniem sesji Rady Powiatu Międzyrzeckiego kadencji 2014-2018. Kierownik wyjaśnił: *nie pamiętam okoliczności ustalania porządku obrad i nie znam przyczyny, dlaczego ten dokument nie był przedmiotem obrad L sesji 17 października 2018 r.*

(akta kontroli str. 28-299, 535-591)

3. W okresie objętym kontrolą Powiat Międzyrzecki prowadził następujące jednostki systemu oświaty¹⁴:

⁹ Uchwała nr 113.2016 Zarządu Powiatu w Międzyrzeczu z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie zatwierdzenia „Diagnozy szkolnictwa zawodowego w Powiecie Międzyrzeckim w obszarach kompetencji uczniów, absolwentów, nauczycieli, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz wyposażenia dydaktycznego w podległych szkołach zawodowych”.

¹⁰ Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm.

¹¹ Do zadań rady oświatowej należy: 1) badanie potrzeb oświatowych na obszarze działania j.s.t. oraz przygotowywanie projektów ich zaspokajania; 2) opiniowanie budżetu j.s.t. w części dotyczącej wydatków na oświatę; 3) opiniowanie projektów sieci publicznych szkół i placówek; 4) opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego wydawanych w sprawach oświaty; 5) wyrażanie opinii i wniosków w innych sprawach dotyczących oświaty (art. 78 ust. 2). Właściwy organ j.s.t. jest obowiązany przedstawić radzie oświatowej projekty aktów, o których mowa w ust. 2 pkt 2-4 (art. 78 ust. 3 Prawa oświatowego).

¹² Z protokołów posiedzeń Rady Powiatu i Komisji Edukacji, Kultury i Sportu w 2018 r. nie wynika, aby informacja o stanie realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2017/2018 była przedmiotem obrad:

1) posiedzenia sesji Rady Powiatu: w dniu 17.10.2018 r. (kadencja 2014-2018, protokół nr L.18) i następne w dniu 22.11.2018 r. (kadencja 2018-2023, protokół nr L.18) https://bip.powiat-miedzyrzecki.pl/system/obj/4855_protokol_nr_L_-_sesja.pdf, https://bip.powiat-miedzyrzecki.pl/system/obj/4964_Protokol_nr_L.18_-_sesja.pdf.

2) posiedzenia Komisji Edukacji, Kultury i Sportu w dniu 25.09.2018 r. (kadencja 2014-2018), a następnie w dniu 27.12.2018 r. (kadencja 2018-2023) https://bip.powiat-miedzyrzecki.pl/142/1233/Posiedzenia_Komisji_Rady_Powiatu_Miedzyrzeckiego_-_wrzesien_2018_r/ i https://bip.powiat-miedzyrzecki.pl/189/1297/Posiedzenia_Komisji_Rady_Powiatu_Miedzyrzeckiego_-_grudzien_2018_r/.

¹³ Materiały L sesji Rady Powiatu: https://drive.google.com/drive/folders/12VLMQc8ecMB-4Vc3Fk9RoI_MxROQ_0Qc.

¹⁴ W zakresie pkt 1-3 zgodnie z uchwałami Rady Powiatu Międzyrzeckiego nr:

- IX.53.15 z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych w powiecie międzyrzeckim (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2015 r., poz. 1241),

- XXXII.159.17 z dnia 22 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych na terenie Powiatu Międzyrzeckiego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2017 r., poz. 731),

- 1) Liceum Ogólnokształcące im. Heliodora Świącickiego w Międzyrzeczu¹⁵ (dalej LO);
- 2) w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Międzyrzeczu (CKZiU):
 - Technikum nr 1 im. Stanisława Staszica w Międzyrzeczu¹⁶ (dalej T1);
 - Technikum nr 2 im. generała Augusta Emila Fieldorfa „Nila” w Międzyrzeczu¹⁷ (dalej T2);
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Międzyrzeczu (dalej LOdD);
 - Zasadniczą Szkołę Zawodową im. generała Augusta Emila Fieldorfa „ Nila”, od 1.09.2017 r. Branżową Szkołę I Stopnia im. generała Augusta Emila Fieldorfa „Nila” w Międzyrzeczu (dalej ZSZ)¹⁸;
 - Szkołę Policealną dla Dorosłych w Międzyrzeczu, zlikwidowaną z dniem 31.08.2018 r., w związku z brakiem naboru od 2012 r.¹⁹;
- 3) przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Marii Konopnickiej w Międzyrzeczu²⁰ (dalej SOSW):
 - Przedszkole Specjalne,
 - Szkołę Podstawową Specjalną w Międzyrzeczu²¹ (dalej SPS) ze szkołami filialnymi w: Rokitnie (zlikwidowana z dniem 31.08.2019 r.) i Szarczu (zlikwidowana z dniem 31.08.2018 r.), likwidacja nastąpiła w związku z brakiem uczniów²²,
 - Gimnazjum Specjalne do 31.08.2019 r.²³ (włączone od 1.09.2017 r. do SPS);
 - Zasadniczą Szkołę Zawodową Specjalną, od 1.09.2017 r. Branżową Szkołę Specjalną I Stopnia w Międzyrzeczu²⁴,
 - Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy w Międzyrzeczu²⁵,
- 4) Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Międzyrzeczu (dalej PPP-M),
- 5) Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Skwierzynie (dalej PPP-S);
- 6) Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Międzyrzeczu do 30.06.2018 r., zlikwidowane z powodów ekonomicznych²⁶.

Zakładanie i prowadzenie ww. jednostek, za wyjątkiem Przedszkola Specjalnego, należy do zadań własnych powiatu w rozumieniu art. 8 ust. 16 w zw. z art. 11 ust. 2

- III.13.18 z dnia 17 grudnia 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą - Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych na terenie Powiatu Międzyrzecznego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2018 r., poz. 3073),
 - XI.49.2019 r. z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych i specjalnych mających siedzibę na obszarze Powiatu Międzyrzecznego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2019 r., poz. 2509).

¹⁵ Ul. Staszica 22b, 66-300 Międzyrzecz.

¹⁶ Ul. Libelta 4, 66-300 Międzyrzecz.

¹⁷ Poza Technikum nr 1, szkoły przy ul. Marcinkowskiego 26 66-300 Międzyrzecz.

¹⁸ Ul. Marcinkowskiego 26 66-300 Międzyrzecz.

¹⁹ Uchwała nr XLII.216.18 z 31 stycznia 2018 r. Rady Powiatu Międzyrzecznego w sprawie likwidacji szkoły policealnej w Międzyrzeczu z siedzibą przy ulicy Libelta 4 w Międzyrzeczu - https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/system/obj/4129_nrXLII.216.18_31.01.2018.pdf (dostęp 16.09.2021 r.).

²⁰ ul. Konstytucji 3 Maja 60, 66-300 Międzyrzecz.

²¹ Uchwała Nr XLIII.220.18 Rady Powiatu Międzyrzecznego z dnia 26 lutego 2018 r. zmieniająca uchwałę Rady Powiatu Międzyrzecznego w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowej sześciolletniej Szkoły Podstawowej Specjalnej w Międzyrzeczu w ośmioletnią Szkołę Podstawową Specjalną w Międzyrzeczu https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/system/obj/4223_nrXLIII.220.18_26.02.2018.pdf (dostęp 16.09.2021 r.).

²² Uchwała nr XI.48.19 Rady Powiatu Międzyrzecznego z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie likwidacji Szkoły filialnej w Rokitnie https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/system/obj/5773_nrXI.48.19_28.08.2019.pdf (dostęp 16.09.2021 r.).

Uchwała Nr XLVI.237.18 Rady Powiatu Międzyrzecznego z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie likwidacji Szkoły filialnej w Szarczu https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/system/obj/4482_nrXLVI.237.18_06.06.2018.pdf (dostęp 16.09.2021 r.).

²³ Uchwała nr XIII.59.19 Rady Powiatu Międzyrzecznego z dnia 30 października 2019 r. w sprawie stwierdzenia zakończenia działalności dotychczasowego Gimnazjum Specjalnego w Międzyrzeczu w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Marii Konopnickiej w Międzyrzeczu https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/system/obj/5906_nrXIII.59.19_31.10.2019.pdf (dostęp 16.09.2021 r.).

²⁴ Uchwała nr XLIII.222.18 Rady Powiatu Międzyrzecznego z dnia 26 lutego 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowej Specjalnej Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Międzyrzeczu w Branżową Szkołę Specjalną I Stopnia w Międzyrzeczu https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/system/obj/4225_nrXLIII.222.18_26.02.2018.pdf (dostęp 16.09.2021 r.).

²⁵ Uchwała Nr XLIII.221.18 Rady Powiatu Międzyrzecznego z dnia 26 lutego 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowej Szkoły Specjalnej Przesposabiającej do Pracy w Międzyrzeczu w Szkołę Specjalną Przesposabiającą do Pracy w Międzyrzeczu https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/system/obj/4224_nrXLIII.221.18_26.02.2018.pdf

²⁶ Uchwała nr XLII.215.18 Rady Powiatu Międzyrzecznego z dnia 31 stycznia 2018 r. w sprawie likwidacji Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Międzyrzeczu https://bip.powiat-miedzyrzeczki.pl/system/obj/4128_nrXLII.215.18_31.01.2018.pdf

pkt 2 ustawy Prawo oświatowe.

W ramach realizacji zadań własnych Powiat Międzyrzecki prowadził zatem:

- 14 jednostek na dzień 1.01.2017 r., tj.: dwa technika, liceum ogólnokształcące, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, szkołę policealną dla dorosłych, dwie zasadnicze szkoły zawodowe, w tym jedną – specjalną, szkołę specjalną przysposabiająca do pracy, gimnazjum specjalne, szkołę podstawową specjalną (w tym dwa punkty filialne), specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne i szkolne schronisko młodzieżowe;
- 11 jednostek na dzień 30.09.2021 r., tj.: dwa technika, liceum ogólnokształcące, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, dwie zasadnicze szkoły zawodowe, w tym jedną – specjalną, szkołę specjalną przysposabiająca do pracy, szkołę podstawową specjalną, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy oraz dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Zmiany dotyczące szkół wynikały przede wszystkim z dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą Prawo oświatowe (do 2019 r. były prowadzone klasy zasadniczej szkoły zawodowej oraz gimnazjum), a także z braku uczniów lub nieprowadzenia naboru.

(akta kontroli, str. 30-33, 105-108, 175-178, 236-238, 317-364, 539, 718-722)

4.1 Powiat Międzyrzecki realizował dodatkowe zadania oświatowe niebędące jego zadaniami własnymi - prowadził ww. Przedszkole Specjalne²⁷ na podstawie zawartego w dniu 29.07.2010 r. porozumienia z Gminą Międzyrzecz w sprawie założenia i prowadzenia przedszkola specjalnego przez Powiat²⁸.

(akta kontroli, str. 33, 108, 178, 238)

4.2 Zgodnie z planem sieci szkół²⁹ na obszarze Powiatu funkcjonowały³⁰ także publiczne szkoły ponadpodstawowe (ponadgimnazjalne) prowadzone przez:

a) Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi - w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Zesłańców Sybiru w Bobowicku³¹:

- Technikum w Bobowicku,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Bobowicku, od 1.09.2017 r. Branżowa Szkoła I Stopnia w Bobowicku;

b) Gminę Skwierzyna - w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stanisława Lema w Skwierzynie³²:

- Liceum Ogólnokształcące im. Ireny Sendler³³,
- Technikum w Skwierzynie,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Skwierzynie, a od 1.09.2017 r. Branżowa Szkoła I Stopnia w Skwierzynie,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Szkoła Policealna, do 31.08.2019 r.;

²⁷ Prowadzenie przedszkoli specjalnych należy do zadań własnych gminy zgodnie z art. 8 ust. 15 ustawy – Prawo oświatowe. Stosownie do art. 8 ust. 17 ww. ustawy j.s.t. mogą zakładać i prowadzić szkoły i placówki, których prowadzenie nie należy do ich zadań własnych, po zawarciu porozumienia z j.s.t., dla której prowadzenie danego typu szkoły lub placówki jest zadaniem własnym, a w przypadku szkół artystycznych - z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

²⁸ Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 85, poz. 1170.

²⁹ Zgodnie z uchwałami Rady Powiatu Międzyrzeckiego nr: IX.53.15 z dnia 29 czerwca 2015 r., XXXII.159.17 z dnia 22 marca 2017 r., III.13.18 z dnia 17 grudnia 2018 r., XI.49.2019 r. z dnia 28 sierpnia 2019 r.

³⁰ Z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych (przekazanie szkół prowadzonych przez j.s.t. innym podmiotom) środki subwencji oświatowej, odpowiednio zostały: 1) przesunięte z części oświatowej subwencji ogólnej do części 32 – Rolnictwo, której dysponentem jest Minister Rolnictwa i Wsi, 2) przekazane Gminie Skwierzyna, 3) przekazane Powiatowi Międzyrzeckiemu.

³¹ ul. Międzyrzecka 7A Bobowicko 66-300 Międzyrzecz. W oparciu o porozumienie z dnia 28.05.2008 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 71, poz. 1174), działając na podstawie art. 5 ust. 5e ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz.1327, ze zm.), obecnie w tym zakresie art. 8 ust. 20 ustawy – Prawo oświatowe.

³² W oparciu o porozumienie z dnia 5.03.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 32, poz. 426), działając na podstawie art. 5 ust. 5c ustawy o systemie oświaty, obecnie w tym zakresie art. 8 ust. 18 ustawy – Prawo oświatowe.

³³ Liceum Ogólnokształcące im. Ireny Sendler, ul. Mickiewicza 1, Skwierzyna, pozostałe - ul. Poznańska 1, 66-440 Skwierzyna.

- c) Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Gorzowie Wlkp. (dalej WZDZ)
- w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Trzciel³⁴, a po zmianie siedziby od 1.01.2019 r. w Międzyrzeczu³⁵ (dalej *Zespół Szkół*):
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Trzciel, od 1.09.2017 r. Branżowa Szkoła I Stopnia w Trzciel (do 31.12.2018 r.),
 - Branżowa Szkoła I Stopnia w Międzyrzeczu (od 1.01.2019 r.)
 - Technikum w Trzciel (do 31.12.2018 r.)³⁶,
 - Technikum w Międzyrzeczu (od 1.01.2019 r.)³⁷.

Ponadto na podstawie porozumienia pomiędzy Powiatem Międzyrzeczkim a Gminą Pszczew powierzono Gminie zadanie własne powiatu w zakresie prowadzenia szkolnego schroniska młodzieżowego³⁸.

W wypadku szkół przekazanych do prowadzenia Gminie Skwierzyna, z systemu informacji prawnej wynika, że porozumienie pomiędzy Powiatem Międzyrzeczkim a Gminą z dnia 5.03.2002 r. wygasło z końcem dnia 31.12.2002 r. Naczelnik Wydziału ES wyjaśnił, że ww. porozumienie nadal obowiązuje: *w rozmowie w dniu 13.10.2021 r. z pracownikiem LUW ustaliliśmy, że porozumienie nie zostało wygaszone, ponieważ nie opublikowano żadnego aktu, który mógłby spowodować wygaszenie przedmiotowego porozumienia, a wykazanie w Lex-ie, że porozumienie wygasło z dniem 31.12.2002 r. jest prawdopodobnie wynikiem pomyłki.*

Podstawą utworzenia Zespołu Szkół, w skład którego weszły mające siedzibę w Trzciel szkoły publiczne prowadzone przez WZDZ oraz Powiat jest porozumienie z 18.09.2006 r., zgodnie z którym zadania organu prowadzącego wykonywać będzie WZDZ, a Zespół Szkół (szkoły wchodzące w jego skład) będzie finansowany z:

- 1) dotacji przekazywanej szkołom publicznym prowadzonym przez WZDZ udzielanej na podstawie uchwały Rady Powiatu sprawie udzielania dotacji, sposobu jej obliczania oraz kontroli dla szkół publicznych prowadzonych przez inne organy prowadzące,
- 2) dotacji wyliczanej w oparciu o zasady określone w sposobie naliczania subwencji oświatowej w części dotyczącej szkół prowadzonych przez Powiat.

Odnosnie ww. szkół w obrocie prawnym nadal funkcjonuje porozumienie z dnia 8.02.2002 r., pomimo że nie zostało ono nigdy wykonane oraz wskazuje jako organ prowadzący Powiat Międzyrzeczki, co jest niezgodnie ze stanem faktycznym. Opis nieprawidłowości w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 1.

Ponadto, dane w SIO, w zakresie jednostek systemu oświaty dla których Powiat Międzyrzeczki jest organem prowadzącym były niezgodne z opisanym powyżej stanem faktycznym i prawnym. W SIO na dzień 30.09.2018 r. jako organ prowadzący dla Branżowej Szkoły I Stopnia w Zespole Szkół wskazano Powiat Międzyrzeczki, podczas gdy powinien być wskazany WZDZ. Jak wyjaśnił główny specjalista w Wydziale ES: *dyrektor szkoły wyjaśnił, iż w podanym okresie bardzo duże problemy sprawiał program do obsługi SIO. Przy wyborze organu prowadzącego szkołę do wyboru pomiędzy był powiat lub gmina, nie można było fizycznie wpisać stowarzyszenia. Wybrano powiat jako organ dotujący szkołę.*

W okresie objętym kontrolą Powiat Międzyrzeczki przekazywał dotacje podmiotowe dla publicznych jednostek systemu oświaty, prowadzonych przez WZDZ³⁹:

- Technikum (uczniowie tylko w roku szkolnym 2016/2017)⁴⁰;

³⁴ W oparciu o porozumienie z dnia 18.09.2006 r. zawarte na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym i art. 62 ust. 2 ustawy o systemie oświaty, obecnie art. 91 ust. 8 ustawy Prawo oświatowe.

³⁵ Ul. Staszica 20, 66-300 Międzyrzecz.

³⁶ Ujęta w planie sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych i szkół specjalnych, obowiązującym do 10.01.2019 r.; w SIO w kontrolowanym okresie wykazano tylko uczniów na dzień 30 września 2016 r.

³⁷ Ujęta w planie sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych i szkół specjalnych, obowiązującym od 11.01.2019 r.; w SIO w kontrolowanym okresie nie wykazano uczniów na dzień 30 września danego roku.

³⁸ Porozumienie z dnia 15 maja 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2009 r. Nr 76, poz. 1039).

³⁹ 1) Ul. Główna 8, Trzciel (do 31.12.2018 r.), 2) Ul. Staszica 20, Międzyrzecz (od 1.01.2019 r.).

⁴⁰ W SIO na dzień 30.09.2016 r. wykazano ośmiu uczniów.

- Zasadniczej Szkoły Zawodowej, od 1.09.2017 r. - Branżowej Szkoły I Stopnia, funkcjonującej w ramach Zespołu Szkół⁴¹.

(akta kontroli, str. 300-325, 330-332, 337-340, 350-353, 377-379, 612-615)

5. Przedstawiony do kontroli *Rejestr niepublicznych szkół i placówek* (nr rej. 1-44), w którym według stanu na dzień 1.01.2017 r. było wpisanych 18, a na dzień kontroli (21.09.2021 r.) - 19 szkół i placówek oświatowych, był nieaktualny.

Po weryfikacji i uaktualnieniu danych w toku kontroli NIK, według *rejestru* Starosta Międzyrzecki był organem rejestrującym - zgodnie z art. 2 pkt 16 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych⁴² (dalej *ufzo*) na dzień:

- 1.01.2017 r. dla 12 jednostek, w tym: trzech szkół i 9 placówek oświatowych,
 - 30.09.2021 r. dla 13 jednostek, w tym: trzech szkół i 10 placówek oświatowych,
- przy czym w wypadku pięciu placówek dopiero po dokładnym wyjaśnieniu stanu faktycznego i prawnego możliwym będzie uaktualnienie rejestru (nr rej. 2, 4, 8, 40, 44). Opis nieprawidłowości w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, w pkt 2.

(akta kontroli, str. 381-384, 611-615)

Na terenie Powiatu Międzyrzeckiego prowadzono trzy szkoły niepubliczne, w których zapewnienie kształcenia było zadaniem oświatowym powiatu (art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo oświatowe). Powiat przekazywał dotacje podmiotowe dla:

- prowadzonego przez WZDZ:
 - Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych⁴³;
- szkół policealnych prowadzonych przez osoby fizyczne, tj.:
 - Policealnego Studium ACADEMICA w Międzyrzeczu⁴⁴;
 - Policealnej Szkoły Zawodowej „AWANS” w Międzyrzeczu (do 2020 r.)⁴⁵.

Wyniki badania dotyczącego udzielanych dotacji zostały ujęte w obszarze 2, pkt 13.

(akta kontroli, str. 33, 108, 178, 238, 314-325, 330-332, 337-340, 350-353)

6. W okresie objętym kontrolą średnia liczba uczniów w szkołach, dla których Powiat jest organem prowadzącym, w zakresie szkół dla dzieci i młodzieży, wyniosła: w szkołach tzw. bez specyfikacji (bez szkół specjalnych):

- liceum ogólnokształcące (LO) – 226, 210, 216, 251 i 248 uczniów, średnio na oddział przypadało od 27 do 31 uczniów;
- technikum (T1 i T2) – 426, 448, 494, 592 i 623 uczniów, średnio w oddziale od 26 do 28 uczniów;
- zasadnicza szkoła zawodowa do 2019 r. / szkoła branżowa I stopnia (ZSZ) – w 2017 r. - 119, w 2018 r. - 114, w 2019 r. - 132, w 2020 r. - 178, w 2021 r. - 200 uczniów, średnio w oddziale od 19 do 20 uczniów;

w szkołach specjalnych (w SOSW):

- szkoła podstawowa specjalna - 72, 76, 75, 75 i 77 uczniów, w tym odpowiednio: 24, 21, 17, 15, 16 uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych;
- gimnazjum specjalne – w 2017 r. - 39, w 2018 r. - 23, w 2019 r. - 9 uczniów, średnio w oddziale od 8 do 10 uczniów;
- zasadnicza szkoła zawodowa specjalna (do 2019 r.) / szkoła branżowa I st. specjalna - w 2017 r. - 20, w 2018 r. - 19, w 2019 r. - 17, w 2020 r. - 16, w 2021 r. - 12 uczniów, średnio w oddziale 7-8 uczniów;
- szkoła specjalna przysposabiająca do pracy – 15, 11, 11, 13 i 19 uczniów, średnio w oddziale od 6 do 8 uczniów.

Natomiast średnia liczba uczniów w szkołach dla dorosłych prowadzonych przez Powiat (w CKZiU) wyniosła w:

⁴¹ W SIO wykazano na dzień 30 września lat 2016-2020: 64, 51, 43, 57 i 80 uczniów

⁴² Dz.U. z 2020 r. poz. 2029, ze zm.

⁴³ 1) ul. Staszica 20, Międzyrzec: wg SIO na 30.09.2016 r. - 41 uczniów, 2) ul. Główna 8, Trzciel (do 31.12.2018 r.), ul. Staszica 20, Międzyrzec (od 1.01.2019 r.): wg SIO na dzień 30 września lat 2017-2020, odpowiednio: 39, 61, 55 i 74 uczniów.

⁴⁴ Ul. Ogrodowa 5, Międzyrzec: wg SIO na dzień 30 września lat 2016-2020, odpowiednio: 112, 65, 88, 132 i 170 uczniów.

⁴⁵ Ul. Libelta 4, Międzyrzec: wg SIO na dzień 30 września lat 2016 – 2019, odpowiednio: 31, 20, 15 i 15 uczniów.

- liceum ogólnokształcącym (LOdD) – w 2017 r. 43, w 2018 r. 35, w 2019 r. 23, w 2020 r. 15 uczniów (do 31.08.2020 r.), średnia liczebność oddziału malała z 21 w 2017 r. do 14 w 2019 r.;
- szkole policealnej – brak uczniów.

Dodatkowo, średnia liczba dzieci w przedszkolu specjalnym⁴⁶ wyniosła odpowiednio: 15, 21, 23, 21 i 20, a średnia liczba dzieci w oddziale wynosiła 4-5 dzieci.

(akta kontroli, str. 718-721)

7. W latach 2017-2021 (do 30.09.2021 r.) średnia liczba nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych⁴⁷, dla których Powiat jest organem prowadzącym, w roku kalendarzowym, wyniosła:

- w 2017 r. - 134,6 etatów, w tym: nauczyciele dyplomowani – 95,21 etatów, mianowani - 29,84, kontraktowi - 8,05, stażyści - 1,5 etatu;
- w 2018 r. - 133,95 etatów, w tym: nauczyciele dyplomowani - 91,77 etatów, mianowani - 31,37, kontraktowi - 7,77, stażyści - 3,04 etatu;
- w 2019 r. - 137,14 etatów, w tym: nauczyciele dyplomowani – 92,48 etatów, mianowani – 33,3, kontraktowi - 7,2, stażyści – 4,16 etaty;
- w 2020 r. - 148,84 etatów, w tym: nauczyciele dyplomowani – 98,25 etaty, mianowani – 32,62, kontraktowi – 10,84, stażyści – 7,13 etatów;
- w 2021 r. (do 30.09.2021 r.) - 147,65 etatów, w tym: nauczyciele dyplomowani - 98,98 etatów, mianowani - 31,88, kontraktowi - 12,03, stażyści - 4,76 etaty.

Przeważali nauczyciele z najwyższym stopniem awansu zawodowego, tj. dyplomowani i mianowani, stanowili oni od 88,6% do 92,9%⁴⁸.

Na nauczyciela zatrudnionego w jednostkach przypadało 7-8 uczniów, na nauczyciela w szkołach (bez przedszkola i poradni psychologiczno-pedagogicznych) przypadało 8-9 uczniów, z zastrzeżeniem, że w szkołach wchodzących w skład CKZiU i LO (szkoły bez specyfikacji) po 12 uczniów, natomiast w szkołach wchodzących w skład SOSW (szkoły specjalne) po 2-3 uczniów.

(akta kontroli, str. 723, 780-785)

8. W roku szkolnym 2020/2021 wystąpiły braki kadry nauczycielskiej w następujących szkołach i placówkach prowadzonych przez Powiat Międzyrzeczki:

- w LO brakowało nauczycieli: 1) etyki od września 2020 r. (z powodu urlopu dla poratowania zdrowia); 2) geografii, 3) chemii przez trzy tygodnie września, co było spowodowane tym, że 25.08.2020 r. nauczyciel przedstawił zaświadczenie lekarskie zalecające prowadzenie lekcji w systemie zdalnym, na co nie wyraziła zgody PSSE w Międzyrzeczu, od 21.09.2020 r. zatrudniono nowego nauczyciela chemii bez pełnych kwalifikacji; 4) do zajęć rewalidacyjnych (braki ww. nauczycieli były również przedmiotem skarg, opisanych poniżej w pkt 13);
- w CKZiU brakowało nauczycieli specjalności: język angielski zawodowy, technik informatyk, biologia, chemia, technik ekonomista przedmiotów zawodowych. Jak wyjaśnił Dyrektor CKZiU *problemy te zostały rozwiązane w pierwszym tygodniu września z wyjątkiem nauczyciela technika ekonomisty, który ze względu na stan zdrowia musiał skorzystać z urlopu na poratowanie zdrowia w trakcie roku szkolnego. Stan taki pojawia się cyklicznie ze względu na brak specjalistów przedmiotów zawodowych (nieatrakcyjne warunki płacy dla specjalistów) oraz przedmiotów ścisłych;*

⁴⁶ Zgodnie z art. 31 ust. 1 i ust. 2 ustawy Prawo oświatowe wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 7 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat.

⁴⁷ Nauczyciele w LO, w szkołach w CKZiU i w SOSW (bez przedszkola) oraz placówkach PPP-M i PPP-S. W liczbie nauczycieli dyplomowanych ujęto nauczycieli zatrudnionych na podstawie Kodeksu Pracy.

⁴⁸ Odpowiednio: 125,05 etatów (92,9% ogółu), 123,14 (91,9%), 125,78 (91,7%), 130,87 (87,9%) i 130,86 (88,6%).

- w SOSW wprowadzie zapewniono zatrudnienie wykwalifikowanej kadry od 1.09.2020 r., poprzez zatrudnienie nauczycieli SOSW przebywających na emeryturach, jednak dostrzegalny jest brak absolwentów szkół wyższych, zwłaszcza studiów stacjonarnych.

(akta kontroli, str. 330, 342, 354, 371, 392-407, 592-610, 616-627)

9. Dane przekazane przez jednostki oświatowe dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli i zgromadzone w SIO wymagają weryfikacji i potwierdzenia przez j.s.t. stosownie do art. 50 ust. 2-5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej⁴⁹ (dalej ustawa o SIO), przy czym zgodnie z art. 49 tej ustawy przekazanie danych do bazy danych SIO jest równoznaczne z potwierdzeniem przez kierownika podmiotu zobowiązanego do przekazywania danych do bazy danych SIO zgodności przekazanych danych ze stanem faktycznym i dokumentacją jednostki oświatowej.

W zakresie realizacji przez Powiat Międzyrzecki obowiązku weryfikacji i potwierdzenia tych danych stwierdzono, że:

- nie ma możliwości wygenerowania w SIO dat udostępnienia zestawień przez jednostki oświatowe oraz dat dotyczących zatwierdzenia danych wykazywanych w SIO na dzień 30.09.2019 r. oraz na 30.09.2020 r.,
- odnośnie trybu weryfikacji - zgodnie z wyjaśnieniami głównego specjalisty w Wydziale ES - w latach 2019-2020 w kontakcie telefonicznym z dyrektorami wszystkich szkół uzgadniano prawidłowość danych wprowadzonych do SIO w zakresie przypisywania uczniów do poszczególnych wag z raportami z SIO. Z uwagi na fakt, że okres wrzesień-grudzień jest okresem, kiedy pracownicy zajmują się w szczególności projektami budżetów szkół na rok następny, analizą wydatków do końca roku budżetowego, analizą aneksów do arkuszy oraz innymi zadaniami związanymi z działalnością oświatową, nie weryfikowano danych wykazywanych w SIO bezpośrednio w szkołach ani placówkach. Pracownicy Starostwa nie realizowali kontroli na miejscu.

W latach 2019-2020 j.s.t. stwierdziła nieprawdziwość danych przekazanych do bazy danych SIO przez szkołę lub placówkę oświatową (powzięła wątpliwość co do prawdziwości tych danych), lecz – zgodnie z wyjaśnieniami głównego specjalisty w wydziale ES nie nastąpiło to w trybie art. 50 ust. 2-7 ustawy o SIO. We wrześniu 2020 r. weryfikacja danych w CKZiU została przeprowadzona pod kątem prawidłowości orzeczeń dotyczących kształcenia specjalnego. Uczniowie, którzy nie dostarczyli orzeczeń w terminie nie mogli po dniu 30.09. mieć uzupełnianych wpisów dotyczących zaleceń w tych orzeczeniach. Weryfikacji dokonał dyrektor szkoły. Weryfikacja nastąpiła z inicjatywy wydziału ES w związku z istotnym wzrostem orzeczeń wykazywanych w SIO.

Należy zauważyć, że w związku z przeprowadzonym audytem w 2020 r. (opis obszarze 2, pkt 3) Izba Administracji Skarbowej w Zielonej Górze zaleciła Powiatowi Międzyrzeckiemu:

- podjęcie działań polegających na wypracowaniu skutecznych metod

⁴⁹ Dz.U. z 2021 r. poz. 584, ze zm. Zgodnie z art. 50 ust. 2-5 ustawy o SIO: ust. 2: zestawienia zawierające dane dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli, niezbędne do dokonania podziału części oświatowej subwencji ogólnej między poszczególne j.s.t. według stanu na dzień 30 września, są udostępniane w bazie danych SIO j.s.t. nie później niż do dnia 15 grudnia, a jeżeli dzień ten wypada w dniu ustawowo wolnym od pracy, w najbliższym dniu roboczym; ust. 3: j.s.t., w terminie 30 dni od dnia udostępnienia w bazie danych SIO ww. zestawień potwierdzają prawdziwość danych zawartych w zestawieniach; ust. 4: w celu potwierdzenia prawdziwości danych, dane zawarte w ww. zestawieniach, są porównywane z danymi, którymi dysponuje j.s.t., w szczególności z danymi posiadanymi w związku ze sprawowaniem nadzoru nad działalnością prowadzonej szkoły lub placówki oświatowej w zakresie spraw finansowych i administracyjnych oraz w związku z udzielaniem i rozliczaniem przez j.s.t. dotacji dla publicznych szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez osoby prawne inne niż j.s.t. lub osoby fizyczne oraz dla niepublicznych szkół i placówek oświatowych; ust. 5: jeżeli j.s.t. stwierdzi nieprawdziwość danych przekazanych do bazy danych SIO przez szkołę lub placówkę oświatową lub poweźmie wątpliwość co do prawdziwości tych danych, niezwłocznie przekazuje o tym powiadomienie do bazy danych SIO oraz informuje szkołę lub placówkę oświatową, która przekazała dane do bazy danych SIO, o konieczności sprawdzenia przekazanych danych; ust. 6 i 7: reguluje tryb postępowania w ww. sytuacji.

przeprowadzania weryfikacji wykazu danych ujmowanych w SIO w celu zapewnienia zgodności ze stanem faktycznym, stosownie do wymogu art. 111 ustawy o SIO;

- wypracowanie metod sprawowania nadzoru nad szkołami i placówkami oświaty w tym kontroli rzetelności prowadzenia baz danych oświatowych SIO; w szczególności sposób należy zwrócić uwagę na rzetelność danych wykazywanych przez dyrektorów szkół i placówek oświatowych na dzień 30 września, a przede wszystkim na rodzaj orzeczeń będących podstawą wpisów do bazy SIO i ważność orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego,
- uwzględnienie przy sprawowaniu nadzoru nad szkołami kontroli zachowania ustawowych terminów przekazywania danych.

Stosowane metody weryfikacji danych SIO oraz sprawowania nadzoru nad szkołami i placówkami oświaty były niewystarczające. Opis nieprawidłowości w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 3.

(akta kontroli, str. 612-615, 628-629, 435)

10. Powiat Międzyrzecki zapewnia dodatkowe zajęcia edukacyjne w szkołach prowadzonych przez j.s.t. w następującym wymiarze tygodniowym, tj.:

- w LO:
 - koła zainteresowań: biologiczne - godz. dla 12-14 uczniów w latach 2017-2021, a od roku szkolnego 2021/2022 – z 16 przedmiotów po godz. dla łącznie 168 uczniów;
 - szkolne koło sportowe finansowane z programu Ministerstwa Sportu - 4 godz. dla 30 uczniów w latach 2017-2019 oraz 2 godz. dla 15 uczniów w latach 2020-2021, przy czym z uwagi na pandemię COVID-19 i naukę zdalną zajęcia nie odbywały się od 16.10.2020 r. do końca maja 2021 r.; od roku szkolnego 2021/2022 – koło z piłki siatkowej dziewcząt (4 godz.) i tenisa stołowego (1 godz.);
 - dodatkowe zajęcia z języka polskiego: w 2018 r. 3 godz. dla 1 ucznia, w 2019 r. 5 godz. dla 3 uczniów, w 2020 r. – 2 godz. dla 2 uczniów, w 2021 r. (do 30.04.2021 r.) - 2 godz. dla 1 ucznia;
 - zajęcia rewalidacyjne: w 2019 r. – 2 godz. dla 2 uczniów (grupowo), w latach 2020-2021 - 2 godz. dla 1 ucznia - opis realizacji zajęć został ujęty w pkt 13, opis nieprawidłowości w zakresie sposobu realizacji zajęć rewalidacyjnych w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 3.1;
- w CKZiU:
 - szkolne koło sportowe finansowane m.in. ze Szkolnego Związku Sportowego - 12 godz. dla 90-100 uczniów w latach 2017-2018, 2 godz. dla 20 uczniów w 2019 r. i 7 godz. dla 78 uczniów w 2021 r.;
 - zajęcia rewalidacyjne po 2 godz. w: 2017 r. (2 uczniów), 2018 r. (5 uczniów), w 2019 r. i 2020 r. (2 uczniów), natomiast w 2021 r. – 6 godz. dla 7 uczniów; opis nieprawidłowości w zakresie sposobu realizacji zajęć rewalidacyjnych w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 3.23.1 ;
 - od 2021 r. zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze (godz. dla 21 uczniów) i wspomagające (5 godz. - 68 uczniów), indywidualny tok nauki (godz. dla ucznia), zindywidualizowana ścieżka kształcenia (2,5 godz. dla ucznia);
 - sfinansowane z projektu *Modernizacja kształcenia zawodowego w powiecie międzyrzeckim*:
 - doradztwo zawodowe (warsztaty, w kolejnych latach: 13 godz. tygodniowo dla 331 uczniów, 15 godz. - 557 uczniów, 12 godz. - 630 uczniów, 11 godz. - 733 uczniów, 11 godz. - 748 uczniów oraz konsultacje indywidualne: 4 godz. tygodniowo dla 45 uczniów, 4 godz. - 53 uczniów, 2 godz. - 32 uczniów, 4 godz. - 35 uczniów, godz. - 15 uczniów),

- 60-godzinne kursy: *Kosztorysowanie komputerowe* (18 uczniów w 2017 r., 18 w 2019 r.), *Specjaliści ds. transportu i spedycji - zarządzanie flotą samochodową* (22 uczniów w 2017 r., 20 w 2018 r., 13 i 12 w 2019 r., 20 w 2020 r.), *Programing of Siemens* (10 w 2017 r. i 10 w 2020), *Microsoft MCSD: Web* (10 uczniów w 2017 r., 10 i 10 w 2019 r., przygotowujący do zdania kwalifikacji E.14 - 10 w 2020 r. i 10 uczniów w 2021 r.), *Procesy logistyczne w systemie informatycznym klasy ERP* (19 uczniów w 2018 r., 10 w 2019 r.), *Podstawy sieciowe na bazie CISCO* (10 uczniów w 2018 r., 10 w 2019 r., 10 uczniów w 2020 r., 10 uczniów w 2021 r.), *Od modelu do wydruku 3D* (10 uczniów w 2018 r.), *Zdrowego żywienia – carving* (3 uczniów w 2019 r.), *Stylizacji fryzur* (3 uczniów w 2019 r.), *Obsługi wózków jezdniowych* (20 uczniów w 2019 r., 20 w 2021 r.), *Robotyka z Lego Mindstroms* (10 uczniów w 2021 r.), *Układanie kostki brukowej* (20 uczniów w 2021 r.);
- 30-godzinne kursy w 2021 r.: *Doradztwo zawodowe* (20 uczniów) i *Jak założyć własną firmę* (20 uczniów);
- 10-godzinne *dotatkowe zajęcia laboratoryjne dla logistyków* (32 uczniów w 2017 r., 32 - w 2019 r.), *spedytorów* (23 - w 2018 r.), *informatyków* (63 - w 2019 r., 91 – w 2021 r.);
- 180-godzinne wakacyjne staże zawodowe (32 uczniów w 2018 r., 27 w 2019 r., 26 w 2020 r.);
- 6-godzinny dzień otwarty na Uniwersytecie Zielonogórskim (28 w 2020 r.);
- w SOSW, w latach 2017-2021, w następującym wymiarze tygodniowym:
 - sfinansowane w 100% z subwencji,:
 - logopedia – 20 godz. dla 40 uczniów; 36 godz. dla 46 uczniów, 21 godz. dla 36 uczniów, 21 godz. dla 37 uczniów i 26 godz. dla 46 uczniów;
 - zajęcia rewalidacyjne - 119 godz. dla 104 uczniów, 73 godz. dla 95 uczniów, 103 godz. dla 90 uczniów; 102 godz. dla 91 uczniów i 113 godz. dla 98 uczniów;
 - świetlica szkolna - 25 godz. dla 26 uczniów, 34 godz. dla 40 uczniów, 32 godz. dla 40 uczniów, 39,5 godz. dla 30 uczniów i 26,5 godz. dla 28 uczniów;
 - doradztwo zawodowe realizowane w ramach projektu *Modernizacja kształcenia zawodowego w powiecie międzyrzeckim*: po 7 godz. tygodniowo dla: 34, 46, 45, 21 i 14 uczniów.

Ww. dodatkowe zajęcia edukacyjne (w przypadku braku wskazania) zostały sfinansowane ze środków subwencji oświatowej uzupełnionej środkami finansowymi organu prowadzącego.

(akta kontroli, str. 354, 633-643, 786-790)

11. Wyniki sprawdzianów i egzaminów końcowych w szkołach prowadzonych przez Powiat Międzyrzecki w kolejnych latach szkolnych poczynając od roku szkolnego 2017/2018 przedstawiały się następująco:

- wynik pozytywny egzaminu dojrzałości (LO, T1, T2) uzyskało 135, 135, 142, 157 uczniów, tj. 84%, 93%, 90% i 86% przystępujących do egzaminu, przy czym najwyższą zdawalność, od 94% do 99% osiągnęli uczniowie LO;
- wynik pozytywny egzaminów zawodowych (T1, T2, ZSZ w CKZiU i specjalnej w SOSW) uzyskało 70, 80, 121, 75 uczniów, tj. 35%, 51%, 81%, 59% przystępujących do egzaminu⁵⁰.

Do egzaminu po ósmej klasie w szkole podstawowej (SPS) przystąpiło 15 uczniów, w tym w roku szkolnym 2018/2019 pięciu uczniów, w 2019/2020 - siedmiu uczniów,

⁵⁰ Blisko 100% stanowili uczniowie CKZiU Do egzaminów w szkole zawodowej specjalnej przystąpiło i zdało w kolejnych latach: 4 i 0, 4 i 3, 4 i 4, 1 i 0 uczniów.

w 2020/2021 – trzech uczniów, z których większość (13) uzyskała wynik poniżej 50%, a dwóch uczniów – wynik w przedziale 99%-50%.

Wyniki egzaminów w szkołach zawodowych i dojrzałości w szkołach średnich (wyniki sprawdzianów przeprowadzanych po ósmej klasie szkoły podstawowej) były prezentowane podczas posiedzeń organu stanowiącego j.s.t., także w informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za każdy rok szkolny objęty kontrolą.

(akta kontroli str. 162-169, 224-231, 280-284, 579-582, 613, 615, 644-646)

12. Uczniowie szkół prowadzonych przez Powiat uzyskali tytuł laureata w następujących konkursach przedmiotowych o zasięgu ogólnopolskim:

- w roku szkolnym 2016/2017 r. - w LO: w Ogólnopolskim Konkursie na Esej (1 uczeń), w CKZiU: w Olimpiadzie Wiedzy o Biznesie i Innowacjach (1), w Konkursie Wiedzy o Krajach Anglo- i Niemieckojęzycznych (1), w Konkursie „Supermatematyk” (1), w Mistrzostwach Polski Szkół Budowlanych w Piłce Siatkowej Chłopców (drużynowo, II miejsce);
- w roku szkolnym 2017/2018 - w CKZiU: Ogólnopolski Konkurs „Najlepsze zajęcia z przedsiębiorczości” (3 uczniów), Ogólnopolski Konkurs Rachunkowość (1);
- w roku szkolnym 2018/2019 - w LO: w Ogólnopolskim Konkursie na Esej (1 uczeń), w CKZiU: w Olimpiadzie Spedycyjno-Logistycznej (1), w Konkursie „Supermatematyk” (3), w Ogólnopolskim Konkursie Recytatorskim (1);
- w roku szkolnym 2019/2020 – w LO: w Ogólnopolskim Konkursie na Esej (1 uczeń), Ogólnopolskim Przeglądzie Dziecięcej i Młodzieżowej Twórczości Literackiej (1), Konkursie Literackim Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu (1), Ogólnopolskim Konkursie Krasomówczym (1), Ogólnopolskim Konkursie „Mistrzowie i Patrioci” (1);
- w roku szkolnym 2020/2021 – w LO: w Ogólnopolskim Przeglądzie Dziecięcej i Młodzieżowej Twórczości Literackiej (1).

(akta kontroli str. 61-84, 135-159, 202-222, 265-277, 568-573)

13. W latach 2017-2021 do Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu wpłynęły trzy skargi dotyczące funkcjonowania szkół i placówek oświatowych:

- a) 23.06.2017 r. – na pracownicę PPP-M (pedagoga, rehabilitanta) dotyczącą zachowania wobec skarżącej, jej dziecka i rodziny, przekazana do Poradni, gdzie sprawa została wyjaśniona i załatwiona terminowo;
- b) 16.09.2020 r. – na sytuację w LO, złożona przez związek zawodowy, przekazana 29.09.2020 r. do Rady Powiatu. Skarga dotyczyła: nieodbywania się lekcji chemii i geografii, w tym na poziomie rozszerzonym, podejmowanych przez dyrektora decyzji personalnych w zakresie przyznania wychowawstwa, zatrudnienia nauczycieli języka polskiego i matematyki, podczas gdy w szkole są nauczyciele tych przedmiotów, realizacji przez Dyrektora LO godzin ponadwymiarowych niezgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁵¹ (dalej *ustawa KN*), przyznawania godzin ponadwymiarowych. W dniu 27.01.2021 r. (po 4 miesiącach od jej wpływu) skarga została uznana za bezzasadną, ponieważ Dyrektor LO działał w granicach prawa oraz zgodnie z posiadanymi przez niego uprawnieniami, a podejmowane przez niego czynności należy uznać za racjonalne, w szczególności w obiektywnie trudnych warunkach spowodowanych absencją nauczycieli geografii i chemii;
- c) 14.10.2020 r. – na działalność Dyrektora LO, złożona przez rodzica ucznia do Rady Powiatu Międzyrzeczekiego i Starosty Międzyrzeczekiego, przekazana 15.10.2020 r. do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Powiatu. Skarga

⁵¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 2215, ze zm. Zgodnie z art. 42 ust. 6 i 6a ustawy KN dyrektorowi obniża się tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć w zależności od wielkości i typu szkoły oraz warunków pracy lub zwalnia się ich od obowiązku realizacji zajęć, o których mowa w ust. 3.; dyrektorowi korzystającemu z obniżonego tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć, nie przydziela się godzin ponadwymiarowych, chyba że jest to konieczne dla zapewnienia realizacji ramowego planu nauczania w jednym oddziale, a za zgodą organu prowadzącego szkołę także gdy jest to konieczne dla zapewnienia realizacji ramowego planu nauczania w więcej niż jednym oddziale.

dotyczyła sposobu realizacji nauczania indywidualnego ucznia z zespołem Aspergera, posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, tj.:

- zasugerowania przez Dyrektora nauczania indywidualnego w związku z bardzo licznymi klasami i brakiem nauczyciela wspomagającego, przy jednoczesnej deklaracji o możliwości nauki języków obcych w szkole, która nie została zrealizowana,
- nauczania indywidualnego prowadzonego przez innych nauczycieli niż prowadzący zajęcia z klasą ucznia, co według rodziców nie ułatwi przejścia niepełnosprawnego ucznia z nauczania indywidualnego na naukę w szkole;
- nieprawidłowej realizacji indywidualnego nauczania polegającego na braku części zajęć – w całym miesiącu (we wrześniu 2020 r.) odbyło się 19 godzin zajęć na 16 przyznanych w jednym tygodniu, nie realizowano zajęć z informatyki, pomimo braku przeciwwskazań do udziału w nich,
- braku realizacji zajęć rewalidacyjnych.

W toku rozpatrywania skargi Przewodniczący Komisji Skarg Wniosków i Petycji za pośrednictwem Starosty wystąpił do szkoły o przekazanie dokumentów lub wyjaśnień (26.10.2020 r., 11.12.2020 r., 10.02.2021 r.), wystąpił z wnioskiem do Przewodniczącego Rady o wyrażenie zgody na zasięgnięcie opinii niezależnej kancelarii prawnej (25.02.2021 r.), a także odbyły się posiedzenia Komisji w dniach: 24.11.2020 r., 5.01.2021 r. (z udziałem Dyrektora LO, gdzie m.in. podniesiono, że *na tego ucznia szkoła otrzymuje ok. 55 tys. zł rocznie i zobowiązana jest zorganizować cały proces zgodnie z przepisami prawa*) oraz 2.02.2021 r. (z udziałem rodzica). Rodzic skierował dalsze pisma dotyczące skargi w zakresie: wcześniejszego braku realizacji zajęć objętych nauczaniem indywidualnym (9.02.2021 r.), braku realizacji rewalidacji – dwie godziny tygodniowo we wrześniu i październiku 2020 r. (5.03.2021 r.), braku rozpatrzenia skargi (1.04.2021 r., do Przewodniczącego Rady Powiatu i Wicestarosty Powiatu Międzyrzeckiego), z którego wynikało również, że:

- wskutek przeprowadzonej kontroli Lubuskiego Kuratora Oświaty odpracowano niezrealizowane zajęcia z września i października, od listopada odbywały się zajęcia z informatyki, a od marca 2021 r. umożliwiono uczniowi udział w lekcjach wychowawczych;
- zajęcia rewalidacyjne nie odbywały się przez dwa miesiące (we wrześniu i październiku 2020 r.); indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny (IPET) został opracowany przez Zespół powołany przez Dyrektora LO i przekazany rodzicom 19.01.2021 r., podczas gdy powinno to nastąpić do 30.09.2020 r.⁵².

Skarga w dniu 28.04.2021 r. (po 6 miesiącach) została uznana przez Radę Powiatu Międzyrzeckiego za bezzasadną. Ww. skarga została również skierowana do Lubuskiego Kuratora Oświaty, który w dniu 23.10.2020 r. przeprowadził kontrolę w szkole. Kurator (pismo z dnia 29.01.2021 r.) uznał skargę w części za zasadną z uwagi na brak przydzielonych godzin z informatyki, brak realizacji wszystkich planowych zajęć, nieprzesłanie rodzicowi opracowanego IPET po spotkaniu zespołu nauczycieli w dniu 20.10.2020 r., brak wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia. W pozostałej części Kurator uznał skargę za bezzasadną.

W sytuacji gdy Lubuski Kurator Oświaty uznał skargę w części za zasadną Rada Powiatu Międzyrzeckiego uznała ww. w całości za bezzasadną. Opis nieprawidłowości został zawarty w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt. 4.

⁵² Zgodnie z § 6 ust. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309).

Spośród trzech skarg, które wpłynęły do Starostwa Powiatowego, jedna (przekazana organowi właściwemu) została załatwiona terminowo, a dwie skargi – z naruszeniem terminu, wynikającego z przepisów prawa. Opis nieprawidłowości został zawarty w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt. 5.

(akta kontroli, str. 385-407, 647-687)

14.1. Odnośnie dodatkowych obowiązków nałożonych na Powiat Międzyrzecki w zakresie zadań oświatowych (od 2017 r.), na które nie zostały przekazane środki z budżetu państwa Starosta Międzyrzecki wyjaśnił, że: *Powiat otrzymuje subwencję oświatową w wysokości znacznie odbiegającej od potrzeb finansowych zgłaszanych każdego roku przez jednostki oświatowe przy planowaniu budżetu na kolejny rok. [...] znaczący wpływ na niedoszacowanie zadań oświatowych miały podwyżki wynagrodzeń i dodatków do tych wynagrodzeń, zarówno dla nauczycieli jak i pracowników administracji i obsługi. Dodatkowo szkoły prowadzone przez Powiat Międzyrzecki zostały „zmuszone” do realizacji zadania, jakim jest indywidualne nauczanie uczniów przebywających na Całodobowym Oddziale Psychiatrii Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu dla Młodzieży. Z każdym rokiem liczba młodzieży objętej tą formą nauczania wzrasta, co generuje dodatkowe wydatki związane z wynagrodzeniami nauczycieli. Z uwagi na brak kadr zadanie to realizowane jest w większości w ramach godzin ponadwymiarowych.*

W 2015 r. Powiat Międzyrzecki skierował do Ministra Edukacji Narodowej zapytanie o organizację nauczania uczniów przebywających na ww. Oddziale przy Szpitalu dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Międzyrzeczu (którego organem założycielskim jest Samorząd Województwa Lubuskiego). MEN stwierdził, że ww. jest placówką o zasięgu regionalnym, a organem prowadzącym szkoły w podmiotach leczniczych nie jest powiat, lecz samorząd województwa. W 2016 r. Starosta wystąpił do Marszałka Województwa Lubuskiego, z wnioskiem o utworzenie szkoły, wskazując, że na Oddziale przebywało wówczas ok. 50 dzieci, a docelowo miało być 100. Zarząd Województwa Lubuskiego negatywnie odniósł się do ww. wniosku, uzasadniając to wysokimi nakładami finansowymi, przewyższającymi przewidywaną subwencję oświatową na ten cel, niewystarczającą liczbą pomieszczeń udostępnianych przez szpital na organizację szkoły, niespełniających przepisów i wymogów oświatowych oraz BHP i PPOŻ. W latach 2017-2021 Powiat nie podejmował żadnych działań w kwestii uregulowania nauczania indywidualnego uczniów. Jak wyjaśnił Starosta Międzyrzecki *w roku 2021 przedstawiciele Związku Powiatów Lubuskich poruszali sprawę indywidualnego nauczania na poziomie województwa, ponieważ jest to problem z którym borykają się wszystkie samorządy, i nie dotyczy on wyłącznie młodzieży przebywającej w szpitalach, ale również uczniów, którym taką naukę zapewnia się w miejscu zamieszkania. W bieżącym miesiącu przedstawiciele powiatów mają wypracować wspólne stanowisko w tej sprawie skierowane do instytucji nadrzędnych w szczególności Ministerstwa Edukacji Narodowej.*

Dofinansowanie przez Powiat zadań oświatowych ponad środki otrzymane z budżetu państwa, w tym subwencję oświatową, w okresie objętym kontrolą zwiększało się; zakres dofinansowania został opisany w obszarze 2, pkt 4.6. Ww. problem był przedmiotem obrad Rady Powiatu i Komisji Edukacji, Kultury i Sportu. Przykładowo, z protokołu posiedzenia Komisji Edukacji, Kultury i Sportu wynika, że w październiku 2020 r. w związku z omawianą zmianą budżetu, tj. uruchomieniem kwoty 980.000 zł wolnych środków na zadania oświatowe (dział 801) stwierdzono, że kwota ta nie zabezpiecza potrzeb oświaty do końca roku i będzie trzeba dołożyć w granicach 1.100.000 zł - 1.200.000 zł.

(akta kontroli str. 297, 365, 367-368, 688-695, 724-727, 1072-1073)

14.2. Na zwiększenie wydatków ponoszonych ze środków własnych j.s.t. na zadania oświatowe - według Starosty Międzyrzeckiego - *wpływ ma zaniziona do potrzeb*

subwencja oświatowa. [...] Podstawową przyczyną takiej sytuacji jest podejście organów decyzyjnych na poziomie kraju do tematu oświaty, a co z tym jest związane - do finansowania samorządów. [...] W latach 2017-2021 powiat pokrywał głównie braki na wynagrodzenia i pochodne, które z roku na rok stanowiły spore kwoty w stosunku do możliwości finansowych samorządu, szczególnie uwidacznia się to w 2020 i 2021 r. Opis wydatków na wynagrodzenia i pochodne został zamieszczony w obszarze 2, pkt 5 (nauczyciele) i pkt 7 (administracja i obsługa).

(akta kontroli str. 365, 368, 724-725, 727)

14.3. W latach 2017-2021 Powiat Międzyrzecki nie otrzymywał od administracji rządowej pomocy rzeczowej na funkcjonowanie szkół, poza pomocą związaną z COVID-19. W 2020 r. i 2021 r. szkoły i placówki prowadzone przez Powiat otrzymały środki dezynfekujące i środki ochrony osobistej, tj.:

- SOSW - na 218 osób (uczniów i zatrudnionych pracowników): w 2020 r. płyn do dezynfekcji rąk (39 szt. po 5 l) i maseczki (750 szt.), w 2021 r. płyn do dezynfekcji rąk (35 l), rękawiczki jednorazowe (1.000 szt.), maseczki FFP2 (300 szt.), maseczki (4.700 szt.), termometry (3 szt.), stacja dezynfekująca;
- PPP-M - w 2020 r. płyn do dezynfekcji rąk (18 szt. po 5 l) i maseczki (500 szt.);
- PPP-S - w 2020 r. płyn do dezynfekcji rąk (39 szt. po 5 l), maseczki (1.800 szt.), termometr;
- CKZIU - w 2020 r.: maseczki (2.400 szt.), rękawice jednorazowe (2.400 szt.), płyn do dezynfekcji rąk (77 szt. po 5 l), płyn do dezynfekcji powierzchni (8 szt. po 5 l), stojak automatycznego dozowania płynów dezynfekujących (3 urządzenia),
- LO - maseczki (1.550 szt.), płyn do dezynfekcji rąk (39 szt. po 5 l), rękawice jednorazowe (1.400 szt.), płyn do dezynfekcji powierzchni (12 szt. po 5 l).

(akta kontroli str. 365, 368-369, 696-697)

14.4. W związku z COVID-19 nie wystąpiły przypadki zwalniania nauczycieli i/lub obniżenia pensum godzin nauczycieli w szkołach i placówkach prowadzonych przez Powiat Międzyrzecki.

(akta kontroli str. 365, 369-370)

14.5. W czasie nauki zdalnej spowodowanej COVID-19 - zgodnie z wyjaśnieniami Starosty Międzyrzeckiego - w szkołach prowadzonych przez Powiat monitorowany był problem wyłączenia cyfrowego uczniów, a gdy taki problem wystąpił podejmowano stosowne działania, tj.:

- w SOSW: pedagog szkolny będąc w stałym kontakcie z wychowawcami klas i nauczycielami ustalił grupę uczniów, którzy wymagali pomocy w zakresie wyposażenia w sprzęt do nauki zdalnej. Taki sprzęt został wypożyczony tym uczniom. Wszyscy uczniowie otrzymali loginy i hasła do poczty e-mailowej. Zostali również przeszkoleni i systematycznie ćwiczyli obsługę programów do zdalnego nauczania. Dla kilku uczniów zorganizowane zostały zajęcia na terenie szkoły, mieli również możliwość skorzystania z opieki całodobowej. W trakcie nauki zdalnej prowadzone były w formie on-line również zajęcia specjalistyczne. Pomoc psychologa i pedagoga była do dyspozycji uczniów i nauczycieli zarówno on-line, telefonicznie, jak również na terenie szkoły;
- w CKZiU: szkoła regularnie monitorowała problem wyłączenia cyfrowego i zabezpieczała młodzież w szkolny sprzęt IT oraz gwarantowała w miarę potrzeb naukę na sprzęcie szkolnym w szkole w reżimie sanitarnym;
- w LO: wśród uczniów szkoły nie występował problem wyłączenia cyfrowego uczniów. Na bieżąco nauczyciele monitorowali dostępność młodzieży do realizacji obowiązku szkolnego.

(akta kontroli str. 365, 370-371)

14.6. Starosta Międzyrzecki wskazał na następujące problemy przy realizacji zadań oświatowych występujące w Powiecie w latach 2017-2021:

- brak kadry pedagogicznej, co rozwiązuje się m.in. przez zatrudnianie nauczycieli emerytów - opis powyżej w pkt 8;
- brak środków na odnowienie starzejącego się sprzętu komputerowego, specjalistycznych programów komputerowych do przedmiotów zawodowych (CKZiU); niedostateczne wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne (LO);
- przy wzrostowej tendencji naboru do szkoły w przyszłym roku zabraknie sal lekcyjnych (CKZiU).

W celu poprawy bazy lokalowej oraz modernizacji kształcenia zawodowego Powiat Międzyrzecki aktywnie pozyskuje środki zewnętrzne.

(akta kontroli str. 365, 371)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Odnośnie szkół prowadzonych przez WZDZ, w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego z 2002 r., nr 30, poz. 361 zostało opublikowane porozumienie pomiędzy ww. stowarzyszeniem a Powiatem Międzyrzeckim zawarte w dniu 8.02.2002 r., na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁵³ i art. 62 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵⁴ (obecnie w tym zakresie art. 91 ust. 8 ustawy Prawo oświatowe), z którego wynika, że zadania organu prowadzącego dla tworzonego zespołu szkół będzie wykonywać Powiat Międzyrzecki, a porozumienie nadal obowiązuje. W dniu 18.09.2006 r. pomiędzy WZDZ a Powiatem Międzyrzeckim, z powołaniem tej samej podstawy zostało zawarte porozumienie o utworzeniu zespołu szkół w Trzcielu, z którego wynikało, że zespół rozpocznie działalność z dniem 1.01.2007 r., a zadania organu prowadzącego wykonywać będzie WZDZ. Porozumienie nie zostało opublikowane w wojewódzkim dzienniku urzędowym – nie ma takiego wymogu⁵⁵. Z wyjaśnień Naczelnika Wydziału ES wynika, że w przypadku porozumienia z WZDZ zawartego w dniu 8 lutego 2002 r. nie zostało ono wykonane. W roku 2006 podpisano nowe porozumienie, które ostatecznie sfinalizowało przekazanie szkół do prowadzenia przez stowarzyszenie WZDZ w Gorzowie Wlkp. [...] ww. porozumienia nie wymagały ogłoszenia, ponieważ stroną porozumienia było stowarzyszenie WZDZ, i fakt ten mógł spowodować, że przesłane do publikacji porozumienie z 2006 ostatecznie nie zostało opublikowane. W konsekwencji w obrocie prawnym pozostało porozumienie z dnia 8 lutego 2002 r.

Naczelnik Wydziału ES zadeklarował, że zostaną podjęte działania zmierzające do doprowadzenia stanu wykazywanego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego w zakresie zawartych porozumień do istniejącego stanu prawnego.

(akta kontroli str. str. 302-316, 377-380)

2. W Rejestrze niepublicznych szkół i placówek wykazane dane według stanu na dzień kontroli NIK (21.09.2021 r.) nie były aktualne w następującym zakresie:

- a) nie zamieszczono informacji o wykreśleniu pięciu szkół: Trzyletniego Liceum Ogólnokształcącego w Międzyrzeczu (nr rej. 24, decyzja z dnia 30.08.2010 r.), Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych „Educator” i Szkoły Policealnej dla Dorosłych w Międzyrzeczu (nr rej. 38 i 39, decyzje z dnia 9.09.2016 r.), Niepublicznego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Przytocznej (nr rej. 43, brak informacji w rejestrze m.in. o adresie i o organie prowadzącym, decyzja z dnia 6.10.2015 r.), a także Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Trzcielu (nr rej. 17). Zgodnie z wyjaśnieniami głównego specjalisty

⁵³ Dz. U. z 2020 r. poz. 920, ze zm.

⁵⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1327, ze zm.

⁵⁵ Zgodnie z art. 13 pkt 6 lit a ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1461) w wojewódzkim dzienniku urzędowym ogłasza się m.in. porozumienia w sprawie wykonywania zadań publicznych zawarte między jednostkami samorządu terytorialnego, natomiast umowy zawarte na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym nie zostały wymienione w powołanym art. 13 ustawy i nie podlegają ogłoszeniu.

w Wydziale ES było to spowodowane niedopatrzaniem, a dane w rejestrze zostały uzupełnione niezwłocznie po ujawnieniu ich braku;

b) na podstawie danych zamieszczonych w rejestrze nie można było ustalić typu / rodzaju szkoły dla Ośrodka Szkolenia „Margo” w Międzyrzeczu⁵⁶ (nr rej. 3), ww. jednostka nie została ujęta w rejestrze szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez MEiN⁵⁷. Według głównego specjalisty w Wydziale ES *ośrodek [...] został wpisany do rejestru przed 1999 r., brak jest dokumentów źródłowych potwierdzających wpis do ewidencji. W rozmowie z właścicielką ośrodka uzgodniłam, że wpis do rejestru dotyczył prowadzenia przez ośrodek kursów pedagogicznych dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu. Właścicielka ośrodka poinformowała mnie, że tej działalności już nie prowadzi, co zgłaszała do GUS i Kuratorium Oświaty. W związku z tym ośrodek zostanie wykreślony z rejestru;*

c) według rejestru:

– Warsztat Szkoleniowy w Międzyrzeczu, ul. Staszica 20, jest prowadzony przez stowarzyszenie WZDZ w Gorzowie Wlkp.⁵⁸ (nr rej. 40), a także przez Zakład Doskonalenia Zawodowego w Międzyrzeczu stowarzyszenie oświatowe, od 2008 r. w likwidacji⁵⁹ (nr rej. 2); ponadto pod tym samym adresem według rejestru mieści się Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Międzyrzeczu prowadzony przez ww. stowarzyszenie oświatowe (nr rej. 4);

– ww. Warsztat Szkoleniowy w Międzyrzeczu (nr rej. 40) został ujęty jako placówka kształcenia praktycznego (dalej PKP), podczas gdy zgodnie z ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw⁶⁰.

– z dniem 1 września 2019 r. dotychczasowa PKP staje się centrum kształcenia zawodowego – art. 50 ust. 2 ww. ustawy;

– osoba prawna niebędąca j.s.t. przedłoży organowi j.s.t., który wydał zezwolenie (placówki publiczne) albo prowadzi ewidencję placówek niepublicznych wymienione dokumenty do 30 czerwca 2019 r. (ewentualnie po przedłużeniu ww. terminu, nie dłużej jednak niż do dnia 31 lipca 2019 r.), a organ w terminie do dnia 9 sierpnia 2019 r. dokona odpowiednio: zmiany zezwolenia/wpisu do ewidencji placówek niepublicznych; w przypadku nieprzedłożenia dokumentów dotychczasowa PKP ulega likwidacji z dniem 31 sierpnia 2019 r. - art. 52 i 53 ustawy;

– Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Trzciel, przy ul. Głównej 8⁶¹ jest prowadzony przez: stowarzyszenie WZDZ jako placówka kształcenia ustawicznego (nr rej. 8), a także Zakład Doskonalenia Zawodowego Sp. z o.o.⁶² jako centrum kształcenia zawodowego (nr rej. 44).

Zgodnie z wyjaśnieniami głównego specjalisty w Wydziale ES: *z informacji uzyskanych od Prezesa WZDZ w Gorzowie Wlkp. wynika, że powyższe jednostki są w trakcie przekształceń organizacyjnych, związanych m.in. z likwidacją Oddziału Terenowego w Trzciel. W chwili obecnej (od 2017 r.) są prowadzone sprawy prawne (sądowe) dotyczące sporów co do mienia i przekształceń, od których uzależnia się dokonanie zmian w rejestrze prowadzonym przez Powiat Międzyrzeczki. W związku z powyższym nie podjęto żadnych czynności*

⁵⁶ nr REGON 210232334.

⁵⁷ https://rspo.gov.pl/?rsc%5Bregon%5D=&rsc%5Brsपो%5D=&rsc%5Bwojewództwo%5D=4&rsc%5Bpowiat%5D=79&rsc%5Bqmina%5D=&rsc%5Bop_typ%5D=&rsc%5Bop_województwo%5D=&rsc%5Borgan%5D=&rsc%5Bor_typ%5D=&rsc%5Bor_województwo%5D=&rsc%5Brejestrujący%5D=&rsc%5Bzawod%5D=&rsc%5Bsearch%5D=

⁵⁸ KRS 0000139635.

⁵⁹ KRS nr 0000151776 gdzie zamieszczono informację o otwarciu likwidacji - uchwała nr 40 Walnego Zebrania Członków z 12.12.2008 r. w przedmiocie rozwiązania stowarzyszenia.

⁶⁰ Dz.U. z 2018 r. poz. 2245, ze zm.

⁶¹ Wcześniej ul. Armii Czerwonej 8, Trzciel.

⁶² KRS nr 0000467542.

związanych z przekształceniem PKP w centrum kształcenia zawodowego. Prezes WZDZ deklaruje chęć przekształcenia placówki w centrum kształcenia zawodowego.

W odniesieniu do wpisu pod nr rej. 40 należy zauważyć, że powołane przepisy jednoznacznie przewidują likwidację z dniem 30 sierpnia 2019 r. w wypadku nieprzedłożenia wymaganych dokumentów.

(akta kontroli str. 381-384, 611-615)

3. Stosowane metody weryfikacji danych SIO oraz nadzór nad szkołami i placówkami oświaty w zakresie rzetelności ww. danych był niewystarczający.

Stosownie do art. 111 ust. 1 ustawy o SIO podmioty prowadzące bazy danych oświatowych obowiązane są do sprawdzenia kompletności, poprawności i zgodności ze stanem faktycznym danych gromadzonych przez nie w bazach danych oświatowych, z wyjątkiem danych, które zostały przekazane z innych baz danych oświatowych. W powiecie, zgodnie art. 111 ust. 6 ustawy o SIO, za wykonanie ww. obowiązków odpowiadają:

- 1) dyrektor szkoły lub placówki oświatowej;
- 2) starosta lub upoważniona przez niego osoba.

Weryfikacja danych wykazywanych przez jednostki oświaty odbywała się telefonicznie, nie weryfikowano danych w SIO bezpośrednio w szkołach, a pracownicy Starostwa nie przeprowadzali kontroli lub audytu w jednostkach w tym zakresie. Jak wyjaśnił główny specjalista w Wydziale ES *nie odbywało się porównywanie danych z SIO z danymi, którymi dysponuje j.s.t., ponieważ jednostki oświatowe nie przedstawiają danych w takim zakresie szczegółowości. Weryfikacja nie jest możliwa w oparciu o arkusze organizacyjne, materiały planistyczne do budżetu, czy też sprawozdania z realizacji zadań oświatowych. Aby rzetelnie zweryfikować ww. dane należałoby przeprowadzić kontrolę lub audyt w jednostce oświatowej w zakresie i w oparciu o materiały źródłowe. Tego rodzaju weryfikacji nie dokonywano z powodu ograniczeń kadrowych oraz szerokiego wachlarza zadań, które realizowane są w Wydziale.*

Należy zauważyć, że główny specjalista w Wydziale ES faktycznie realizuje szeroki zakres zadań oświatowych w Starostwie Powiatowym (nieaktualny zakres obowiązków – podległość bezpośrednio pod byłego naczelnika, brak określenia osoby zastępującej). W związku z powyższym zasadnym byłoby wykorzystanie instytucjonalnej kontroli wewnętrznej, funkcjonującej w j.s.t. lub audytu wewnętrznego (do prowadzenia którego Powiat jest zobowiązany stosownie do przepisów ustawy o finansach publicznych), w ramach organizacji nadzoru nad działalnością merytoryczną szkół i weryfikacji danych w SIO.

(akta kontroli, str. 612-615, 628-629, 821-837)

Na przyjęcie niewystarczających rozwiązań w zakresie nadzoru nad szkołami i placówkami oświaty oraz weryfikacji danych SIO wskazują:

3.1 W LO nauczyciel prowadzący zajęcia rewalidacyjne nie posiadał kwalifikacji w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, a fakt ten wynikał z arkuszy organizacyjnych. W LO, według SIO w kategorii P7⁶³, do której zalicza się uczniów z zespołem Aspergera (waga 9,5) lub w kategorii P6⁶⁴ - uczniów słabosłyszących (waga 3,6), na dzień 30 września:

⁶³ Dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizujące obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych w szkołach (bez oddziałów przedszkolnych i nie spełniających obowiązku szkolnego w ORW), specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych (dzieci 7-letnie i starsze) i poradniach psychologiczno-pedagogicznych (dzieci 7-letnie i starsze) oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz z autyzmem - w tym z zespołem Aspergera. W szkołach przyszpitalnych liczeni są uczniowie, którzy mają wykazane orzeczenie i nie są przypisani do oddziału podstawowego w innej szkole.

⁶⁴ Uczniowie niesłyszący i słabosłyszący, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, posiadający orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego we wszystkich szkołach publicznych i niepublicznych (bez uczniów oddziałów przedszkolnych). W szkołach przyszpitalnych liczeni są uczniowie, którzy mają wykazane orzeczenie i nie są przypisani do oddziału podstawowego w innej szkole.

- 2018 r. - wykazano dwóch uczniów (i byli to uczniowie z zespołem Aspergera);
- 2019 r. – trzech uczniów (z zespołem Aspergera);
- 2020 r. – czterech uczniów (z zespołem Aspergera);
- 2021 r. – trzech uczniów (dwóch z zespołem Aspergera, jeden - słabosłyszący).

Z zatwierdzonych przez Starostę Międzyrzeckiego arkuszy organizacyjnych szkoły (wiersz *zajęcia rewalidacyjne*) wynikały: w roku 2019/2020 – 2 godziny ww. zajęć, w roku 2020/2021 – 4 godziny, przy czym przypisano je do przedmiotu *biologia*.

Natomiast, odnośnie roku szkolnego 2021/2022 w arkuszu organizacyjnym szkoły (korekta projektu z 2.06.2021 r.) przewidziano 6 godzin zajęć rewalidacyjnych i vacat na nauczyciela prowadzącego zajęcia, a następnie (zgodnie z arkuszem - aneks z 24.09.2021 r.⁶⁵) dwie godziny zajęć rewalidacyjnych w ramach nauczania indywidualnego, prowadzonych przez nauczyciela dyplomowanego biologii. Zgodnie z *wykazem kadry pedagogicznej dotyczący kwalifikacji i awansu zawodowego nauczycieli*, stanowiącym załącznik do arkusza, ww. jest mgr inż. rolnictwa, po studium pedagogicznym, z *kursem kwalifikacyjnym z zakresu oligofrenopedagogiki dla nauczycieli i wychowawców placówek dla dzieci upośledzonych umysłowo*.

Według dokumentacji szkoły zajęciami rewalidacyjnymi w szkole objęto - zgodnie z informacją Dyrektora LO (pełniącej tę funkcję od 1.09.2021 r.) - odpowiednio:

- 2018/2019 - dwóch uczniów;
- 2019/2020 – dwóch uczniów, rodzice jednego ucznia zrezygnowali z zajęć;
- 2020/2021 – jednego ucznia, rodzice jednego ucznia zrezygnowali z zajęć (j/w), na prośbę rodziców dwóch uczniów prowadzone były zajęcia z języka polskiego od 7.09.2020 r. oraz z matematyki – od 6.11.2020 r.).

Zgodnie z § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów niepełnosprawnych, w przedszkolach, szkołach i placówkach, o których mowa w § 3 i § 4, posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w § 15 ust. 3, tj.

- 1) ukończyła studia lub zakład kształcenia nauczycieli, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki, o których mowa w § 3-6, lub
- 2) posiada wykształcenie na poziomie wymaganym do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły lub rodzaju placówki oraz przygotowanie pedagogiczne, a ponadto ukończyła studia podyplomowe, zakład kształcenia nauczycieli lub kurs kwalifikacyjny, w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów.

Nauczyciel może prowadzić zajęcia rewalidacyjne, jeżeli posiadane przez niego wykształcenie jest odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności ucznia. Oznacza to, że zajęcia rewalidacyjne z uczniem:

- niepełnosprawnym intelektualnie prowadzi oligofrenopedagog,
- słabosłyszącym prowadzi surdopedagog lub surdologopeda,
- słabowidzącym prowadzi tyflop pedagog,
- ze spektrum autyzmu, w tym z zespołem Aspergera prowadzi rehabilitant osoby autystycznej albo oligofrenopedagog, jeśli u dziecka niepełnosprawność intelektualna występuje jako niepełnosprawność sprzężona.

Z wyjaśnień obecnego Dyrektora LO (od 1.09.2021 r.⁶⁶) wynikało, że nauczyciel prowadzący zajęcia rewalidacyjne nie posiadał kwalifikacji w zakresie odpowiednim

⁶⁵ Arkusz organizacyjny szkoły – aneks z 24.09.2021 r., zaopiniowany przez Kuratora 1.10.2021 r. zatwierdzony przez Starostę Międzyrzeckiego 6.10.2021 r.

⁶⁶ http://www.powiat-międzyrzecki.pl/PL/588/1288/Informacja_o_rozstrzygnięciu_konkursu_na_kandydata_na_stanowisko_Dyrektora_Liceum_Ogólnokształcącego_w_Międzyrzeczu/k/ (dostęp 2.11.2021 r.)

do niepełnosprawności uczniów, a uczniowie korzystający z zajęć rewalidacyjnych nie byli niepełnosprawni intelektualnie, w latach szkolnych 2018/2019 - 2020/2021 byli to uczniowie z zespołem Aspergera. Odnosząc się do roku szkolnego 2021/2022 obecna Dyrektor LO wyjaśniła: *w naszej placówce uczy się troje uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego. Dnia 1 września 2021 r. rozpoczęłam starania o pozyskanie specjalistów do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych z dwoma uczniami z zespołem Aspergera i uczennicą słabosłyszącą. W wyniku rozmów będę mogła od 1 listopada 2021 r. zatrudnić specjalistę z zakresu pedagogiki specjalnej o specjalności edukacja i rehabilitacja osób z autyzmem i trudnościami w uczeniu się. Pojawił się problem w zatrudnieniu surdopedagoga.*

(akta kontroli, str. 330, 342, 354, 592-610, 616-619)

3.2. Również w CKZiU, z zatwierdzonych arkuszy organizacyjnych, wynikało, że nauczyciel prowadzący zajęcia rewalidacyjne nie posiadał kwalifikacji w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów. Ponadto, istniały różnice pomiędzy danymi wykazanymi przez szkołę w toku kontroli NIK w oparciu o dokumentację szkoły dotyczącą faktycznej liczby uczniów w CKZiU, a danymi SIO na dzień 30.09.2019 r.

a) *W wykazie szkół i placówek prowadzonych przez jst, opracowanym na podstawie SIO na dzień 30.09.2020 r. w CKZiU ujęto 6 uczniów niepełnosprawnych w T1: jednego w kategorii P7 (waga 9,5), jednego w kategorii P6 (waga 3,6), trzech w kategorii P5⁶⁷ (waga 2,9) i jednego ucznia w kategorii P4⁶⁸ (waga 1,4), w T2 – jednego w kategorii P6, w ZSZ – trzech uczniów w kategorii P4. Zgodnie z zatwierdzonym arkuszem organizacyjnym na rok szkolny 2020/2021 przewidziano 8 godzin rewalidacji, w tym 4 w T1 i 2 w T2 i 2 w ZSZ. Jak wyjaśnił Dyrektor CKZiU faktycznie zajęcia były prowadzone w T1 dla dwóch uczniów w kategorii P7 i P4 (po 2 godz.) przez nauczyciela z przygotowaniem pedagogicznym z ukończonym kursem kwalifikacyjnym z zakresu oligofrenopedagogiki, a w odniesieniu do ucznia z zespołem Aspergera – nauczyciel ukończył kurs *Zespół Aspergera funkcjonowanie psychospołeczne dzieci i młodzieży*, w przypadku pozostałych uczniów nie prowadzono zajęć, ponieważ rodzic zrezygnował z tej formy zajęć lub była trudność w ich organizacji z uwagi na przebywanie ucznia w Całodobowym Oddziale Psychiatrii Sądowej o Wzmocnionym Zabezpieczeniu. Zajęcia z uczniem ze spektrum autyzmu, w tym z zespołem Aspergera powinien prowadzić rehabilitant osoby autystycznej. Dyrektor wyjaśnił, że przyczyną tej sytuacji był brak możliwości zatrudnienia odpowiedniego specjalisty.*

(akta kontroli, str. 350-359, 786-790)

b) istniały różnice pomiędzy danymi wykazanymi przez szkołę w oparciu o dokumentację szkoły dotyczącą faktycznej liczby uczniów w CKZiU we wrześniu 2019 r. w wysokości 773 uczniów, w tym: T1 – 274 uczniów, T2 – 313 uczniów, Szkoła branżowa I st. - 169 uczniów, Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych – 17 uczniów, a danymi SIO ujętymi w ww. wykazie na dzień 30.09.2019 r., z którego wynikało, że w CKZiU uczyło się 782 uczniów (9 uczniów więcej), w tym: T1 – 274 uczniów, T2 – 314 uczniów (1 uczeń więcej), Szkoła branżowa I st. - 175 uczniów (6 uczniów więcej), Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych – 19 uczniów (2 uczniów więcej). Dyrektor CKZiU wyjaśnił, że *wrzesień 2019 r. był miesiącem*

⁶⁷ Uczniowie niewidomi i słabowidzący, z niepełnosprawnością ruchową w tym z afazją, posiadający orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego we wszystkich szkołach publicznych i niepublicznych (bez uczniów oddziałów przedszkolnych).

⁶⁸ Uczniowie/słuchacze z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, niedostosowani społecznie, zagrożeni niedostosowaniem społecznym, posiadający orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego (uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim z dodatkową przyczyną; niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym liczeni są dwa razy) wszystkich szkołach publicznych i niepublicznych (bez uczniów oddziałów przedszkolnych) oraz uczniowie wszystkich typów szkół specjalnych przy MOW, którzy nie posiadają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

nietypowym, gdyż zmagaliśmy się z podwójnym rocznikiem, z paniką rodziców, że zabraknie miejsca dla ich dziecka w szkole, a rotacja uczniów w T2, BS1st.⁶⁹ oraz LOdD zawsze jest spora w pierwszym miesiącu. Priorytetem przy wpisywaniu, czy wypisaniu ze szkoły jest księga ucznia, SIO i Librus. Każdego nowego ucznia sekretarka wprawdzie wpisuje do księgi, wprowadza do systemu SIO i informuje administratora, aby umieścił w dzienniku elektronicznym. I tak też zapewne uczyniła we wrześniu 2019 r., nowi uczniowie zostali wprowadzeni do SIO, a swoje tabele z miesięcznym stanem uczniów oraz listy klas uaktualniła kilka dni później, a że był to już październik, to figurują w szkolnej dokumentacji październikowej (BS1st. – 177 uczniów, T2 – 314 uczniów, a LOdD – 20 słuchaczy).

NIK zauważa, że od prawidłowo wykazywanych danych w SIO zależy wysokość subwencji oświatowej, którą otrzymuje Powiat, w związku z czym szkoła winna dochować najwyższej staranności, aby dane wykazane w SIO były rzetelne i w pełni zgodne ze stanem faktycznym odzwierciedlonym w dokumentacji szkoły. Powiat natomiast winien wdrożyć odpowiednie narzędzia nadzorcze w tym zakresie.

(akta kontroli, str. 336-346, 786-790)

4. Rada Powiatu Międzyrzeckiego uznała skargę⁷⁰ na Dyrektora LO (pełniącego obowiązki do 31.08.2021 r.) za bezzasadną, w sytuacji gdy Lubuski Kurator Oświaty, po przeprowadzeniu kontroli w szkole⁷¹ uznał skargę w części za zasadną z uwagi na brak przydzielonych godzin z informatyki, brak realizacji wszystkich planowych zajęć, nieprzesłanie rodzicowi opracowanego IPET po spotkaniu zespołu nauczycieli 20.10.2020 r., brak wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia. Z uzasadnienia rozstrzygnięcia organu Powiatu wynika, że nie dopatrzone zostały nieprawidłowości w działaniach Dyrektora LO, które należy oceniać także w kontekście trudności obiektywnych, związanych z: pandemią, absencją nauczycieli, czy z kwarantanną ucznia. Jak stwierdził organ nie oznacza to, że działania szkoły należy uznać za idealne.

Zgodnie z § 17 pkt 1 regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu⁷² analizowanie oraz przygotowywanie uchwał i odpowiedzi na skargi, wnioski i petycje w zakresie ww. należących do właściwości Rady Powiatu należy do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji. Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji (do 21.03.2021 r.) wyjaśnił: *poinformowałem radę o stanowisku Lubuskiego Kuratora Oświaty oraz złożyłem wniosek o uznanie skargi za zasadną. Rada odrzuciła mój wniosek, a przyjęła wniosek trzech członków Komisji [...] o uznanie skargi za bezzasadną. W związku z takim postępowaniem Komisji oraz Rady złożyłem rezygnację z funkcji przewodniczącego oraz członka Komisji [dnia 22.03.2021 r.]. Faktem jest, że wystąpiłem z wnioskiem o wyrażenie zgody na zasięgnięcie opinii niezależnej kancelarii prawnej. Znając stanowisko członków Komisji, do których to nie trafiały żadne argumenty o zasadności skargi, po konsultacjach ze znanymi mi prawnikami napisałem wnioski końcowe i przesłałem do akceptacji członkom komisji. W odpowiedzi otrzymałem, że skarga jest bezzasadna. Ponadto chciałbym zaznaczyć, że nie mam wykształcenia prawniczego, wyjaśniając skargi na dyrektora LO w Międzyrzeczu starałem się rzetelnie wyjaśnić złożone skargi. Na każdym etapie wyjaśniania skargi spotykałem się z niechęcią, a wręcz obroną dyrektora LO.*

⁶⁹ Branżowa Szkoła I Stopnia.

⁷⁰ Skarga rodzica ucznia, wpłynęła 14.10.2020 r. przekazana 15.10.2020 r., rozpatrzona 28.04.2021 r.

⁷¹ Wyniki kontroli zostały ujęte w protokole z dnia 18.01.2021 r., według którego: przydział nauczycieli do realizacji indywidualnego nauczania wynika z możliwości kadrowych szkoły, wątpliwości budzi brak przydzielonych godzin z informatyki, nie została zrealizowana część zajęć wynikająca z organizacji indywidualnego nauczania, stwierdzono brak wielospecjalistycznych ocen poziomu funkcjonowania ucznia, wymaganych § 6 ust. 4 i 10 ww. rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r.

⁷² Uchwała nr 30.2019 Zarządu Powiatu w Międzyrzeczu z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu organizacyjnego Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu, https://bip.powiat-międzyrzecki.pl/system/obj/5318_2019.03.19_30.2019.pdf

(akta kontroli, str. 394-407, 647-687)

5. Dwie skargi⁷³, dotyczące kierownika powiatowej jednostki organizacyjnej (LO) zostały załatwione z naruszeniem terminu, o którym mowa w art. 237 § 1 z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷⁴, dalej Kpa. Zgodnie z tym przepisem organ właściwy do załatwienia skargi powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca. Stosownie do art. 237 § 4 Kpa w razie niezakończono skargi w terminie określonym w § 1 stosuje się przepisy art. 36-38 (tj. dotyczące: obowiązku organu po upływie terminu załatwienia sprawy zawiadomienia strony z podaniem przyczyn zwłoki, wskazaniem nowego terminu załatwienia sprawy oraz pouczeniem o prawie do wniesienia ponaglenia, a także prawa strony do wniesienia ponaglenia i trybu realizacji tego prawa). Pismem z 4.12.2020 r. Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji poinformował skarżącego (skarga z 14.10.2020 r.) o przedłużeniu wyjaśnienia sprawy, pismo to nie spełniało wymogów art. 36 Kpa.

Z wyjaśnień Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji (do 21.03.2021 r.) wynika, że *naruszenie terminów nastąpiło z uwagi na zawłość sprawy, a przede wszystkim na panującą pandemię COVID-19. Nadto informuję, że kwestie prawne są w kompetencji i obsługiwane są przez Starostwo Powiatowe.*

Stan zagrożenia epidemiologicznego na terenie Polski został wprowadzony 14.03.2020 r., a stan epidemii – 20.03.2020 r. Do 16.05.2020 r. obowiązywał art. 15zsr ust. 1 i art. 15 zzs ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁷⁵, dalej uCOVID-19. W związku z wejściem w życie - w dniu 16.05.2020 r. - art. 68 ust. 1, 2, 6 i 7 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2⁷⁶, po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie ww. ustawy, terminy, których bieg nie rozpoczął się albo uległ zawieszeniu odpowiednio: rozpoczynają bieg albo biegną dalej. Zgodnie z obowiązującym od 16.12.2020 r. art. 15zzzzn¹ uCOVID-19 w okresie obowiązywania stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 organ administracji publicznej może wstrzymać bieg terminów załatwiania spraw na okres nie dłuższy niż 30 dni, o czym zawiadamia strony. Z ww. uprawnienia organ nie skorzystał.

(akta kontroli, str. 394-407, 647-650)

OCENA CZĄSTKOWA

Powiat Międzyrzecki zapewnił warunki do realizacji zadań oświatowych: prowadził jednostki oświatowe oraz dodatkowo Przedszkole Specjalne, co nie jest jego zadaniem własnym, monitorował wyniki egzaminów osiągane przez uczniów szkół, realizował zadania oświatowe związane z rozwojem dzieci i młodzieży, a także wykonywał obowiązki organu rejestrowego w odniesieniu do szkół nie samorządowych i wywiązywał się z obowiązku określonego w art. 11 ust. 7 Prawa oświatowego, przedkładania organowi stanowiącemu informacji o stanie oświaty. Na uwagę zasługuje fakt, iż Powiat aktywnie pozyskiwał znaczące środki

⁷³ Skargi: 1) wpłynęła 16.09.2020 r., przekazana 29.09.2020 r. do Rady Powiatu, rozpatrzona 27.01.2021 r., 2) wpłynęła 14.10.2020 r. przekazana 15.10.2020 r., rozpatrzona 28.04.2021 r.

⁷⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.

⁷⁵ Dz.U. z 2020 r. poz. 374, ze zm. – Zgodnie z 15zsr ust. 1 - w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg przewidzianych przepisami prawa administracyjnego terminów:

1) od zachowania których jest uzależnione udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem, 2) do dokonania przez stronę czynności kształtujących jej prawa i obowiązki, 3) przedawnienia, 4) których niezachowanie powoduje wygaśnięcie lub zmianę praw rzeczowych oraz roszczeń i wierzytelności, a także popadnięcie w opóźnienie, 5) zawitych, z niezachowaniem których ustawa wiąże ujemne skutki dla strony, 6) do dokonania przez podmioty lub jednostki organizacyjne podlegające wpisowi do właściwego rejestru czynności, które powodują obowiązek zgłoszenia do tego rejestru, a także terminów na wykonanie przez te podmioty obowiązków wynikających z przepisów o ich ustroju - nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres. Stosownie do art.15zsr ust. 1 pkt 6 w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 bieg terminów procesowych i sądowych w: postępowaniach administracyjnych, nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres.

⁷⁶ Dz.U. poz. 875, ze zm.

europejskie, służące podnoszeniu jakości kształcenia w j.s.t. Ponieważ środki otrzymane z subwencji oświatowej oraz dotacji (poza budżetem europejskim) w kontrolowanym okresie były niewystarczające, Powiat Międzyrzecki przeznaczył na ich realizację środki własne wynoszące w kontrolowanym okresie 17,5 mln zł.

W toku realizacji zadań oświatowych wystąpiły jednak nieprawidłowości polegające na:

- stosowaniu niewystarczających rozwiązań w zakresie nadzoru nad szkołami i placówkami oświaty oraz weryfikacji danych w SIO, a od prawidłowo wykazanych danych zależy prawidłowo naliczona subwencja;
- realizacji zajęć rewalidacyjnych przez nauczycieli nieposiadających kwalifikacji w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, zwłaszcza w wypadku uczniów z zespołem Aspergera;
- prowadzeniu *Rejestru niepublicznych szkół i placówek* nie na bieżąco, co skutkowało brakiem jego aktualności;
- rozpatrzeniu dwóch skarg na dyrektora szkoły z naruszeniem terminów ustawowych, a w wypadku jednej uznaniu skargi za bezzasadną, w sytuacji gdy organ dysponował informacjami potwierdzającymi nieprawidłowości zgłaszane przez Skarżącego;
- funkcjonowaniu w obrocie prawnym porozumienia dotyczącego prowadzenia przez WZDZ powiatowych szkół publicznych, pomimo że nie zostało ono nigdy wykonane oraz wskazuje jako organ prowadzący Powiat Międzyrzecki, co jest niezgodnie ze stanem faktycznym.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Finansowanie zadań oświatowych

1. W okresie objętym kontrolą w budżecie Powiatu zaplanowano dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, w tym rezerwa⁷⁷ (po zmianach) w wysokości:

- 14.531.393 zł w 2017 r., pierwotnie w uchwale budżetowej 14.942.900 zł⁷⁸;
- 14.344.617 zł w 2018 r., pierwotnie – 14.691.856 zł⁷⁹;
- 14.953.076 zł w 2019 r., pierwotnie – 15.715.577 zł⁸⁰;
- 15.984.248 zł w 2020 r., pierwotnie – 15.245.984 zł⁸¹;
- 17.027.423 zł w 2021 r., pierwotnie – 17.092.910 zł⁸².

Wielkości pierwotnie przyjęte w uchwale budżetowej były zgodne z informacjami przekazanymi do j.s.t. przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w trybie art. 33 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dalej *ustawy o dochodach j.s.t.*⁸³.

Dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w poszczególnych latach objętych kontrolą zostały wykonane w 100% planu po zmianach, a w okresie od 1.01. do 30.09.2021 r. w wysokości 14.410.399 zł, co stanowi 84,6% planu.

(akta kontroli str. 437-534, 592)

⁷⁷ Ujęte w rozdz. 75801 - Część oświatowa subwencji ogólnej dla j.s.t., w par. 2920 - Subwencje ogólne z budżetu państwa.

⁷⁸ Uchwała Nr XXVIII.140.16 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie uchwały budżetowej Powiatu Międzyrzeckiego na 2017 rok, https://bjp.powiat-miedzyrzecki.pl/system/obi/3151_nrXXVIII.140.16_14.12.2016.pdf

⁷⁹ Uchwała Nr XL.204.17 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie uchwały budżetowej Powiatu Międzyrzeckiego na 2018 rok, https://bjp.powiat-miedzyrzecki.pl/system/obi/4058_nrXL.204.17_20.12.2017.pdf

⁸⁰ Uchwała Nr IV.18.18 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie uchwały budżetowej Powiatu Międzyrzeckiego na 2019 rok, https://bjp.powiat-miedzyrzecki.pl/system/obi/5036_nrIV.18.18.pdf

⁸¹ Uchwała Nr XV.65.19 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej Powiatu Międzyrzeckiego na 2020 rok, https://bjp.powiat-miedzyrzecki.pl/system/obi/6072_nrXV.65.19_18.12.2019.pdf

⁸² Uchwała Nr XXVI.108.21 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie uchwały budżetowej Powiatu Międzyrzeckiego na 2021 rok, https://bjp.powiat-miedzyrzecki.pl/system/obi/7080_nrXXVI.108.21_27.01.2021.pdf

⁸³ Dz.U. z 2021 r. poz. 1672 - Zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt. 1-3 ww. ustawy minister właściwy do spraw finansów publicznych: 1) w terminie do 15 października roku bazowego informuje j.s.t. o rocznych planowanych kwotach części subwencji ogólnej przyjętych w projekcie ustawy budżetowej, 2) w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej - o rocznych kwotach części subwencji ogólnej wynikających z ustawy budżetowej, 3) o zmianach kwot części subwencji ogólnej w wyniku podziału rezerwy tej części subwencji.

2.1. W latach 2017-2021 (do 30 września) Powiat uzyskał środki na zadania oświatowe w łącznej wysokości 103.122.272,57 zł (dochody i przychody), w tym:

- część oświatowa subwencji ogólnej 74.223.733,00 zł (72% ww. środków);
- dotacje z budżetu państwa 643.563,26 zł (0,6% ww. środków);
- pozostałe dotacje na zadania oświatowe 24.382,40 zł (0,02% ww. środków);
- środki z innych źródeł 28.230.593,91 zł (27,4% środków), do których zaliczono:
 - dochody wykonane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ufp, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez j.s.t., w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020, dalej *środki europejskie* – 10.703.901,64 zł (10,4%),
 - dochody wypracowane przez jednostki oświatowe – 938.276,25 zł (0,9%),
 - przychody z tytułu wolnych środków w rozumieniu art. 217 ust. 2 pkt 6 ufp⁸⁴ / dochody z innych źródeł niż wypracowane przez jednostki oświatowe – 11.231.945,66 zł (10,9%),
 - przychody z tytułu kredytu na pokrycie deficytu w 2020 r. – 5.356.470,36 zł (5,2% uzyskanych środków ogółem).

Stopień realizacji dochodów (z wyłączeniem dwóch ostatnich grup) stanowił w kolejnych latach: 94,0%, 96,2%, 101,9%, 80,0%, 90,5%, a najniższy był w 2020 r., w którym nie wykonano zaplanowanych dochodów ze środków europejskich w wysokości 3.222.885,00 zł z tytułu realizowanego projektu pt. *Termomodernizacja obiektów w CKZiU: warsztatów szkolnych, budynku kotłowni, budynku szkoły wraz z salą gimnastyczną przy ul. Marcinkowskiego oraz sali gimnastycznej przy ul. Libelta w Międzyrzeczu*, dalej *Termomodernizacja obiektów w CKZiU*.

(akta kontroli, str. 696-697)

2.2. W latach 2017-2021 Powiat otrzymał z budżetu państwa część oświatową subwencji ogólnej w łącznej wysokości 74.223.733 zł (udział 19,4% w dochodach wykonanych przez j.s.t. ogółem), tj.:

- w 2017 r. 14.531.393 zł (udział 22,2%), w tym środki z rezerwy części oświatowej 30.877 zł na wypłatę odpraw dla nauczycieli zwalnianych (przechodzących na emeryturę) w trybie art. 20 ust. 1 pkt 2 i art. 88 ust. 1a ustawy KN w PPP-M;
- w 2018 r. 14.344.617 zł (udział 19,6%);
- w 2019 r. 14.953.076 zł (udział 19,3%), w tym: zwiększenie 308.715 zł w związku ze zmianami wynagradzania nauczycieli wprowadzonymi ustawą z dnia 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw⁸⁵ oraz środki z rezerwy 81.743 zł na dofinansowanie wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych wynikającego z wzrostu liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej;
- w 2020 r. 15.984.248 zł (udział 16,2%), w tym: środki z rezerwy 65.051 zł z ww. przyczyny oraz zwiększenie 81.500 zł związane z wprowadzeniem na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 listopada 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁸⁶ jednorazowego dofinansowania zakupu usługi dostępu do internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji tych zajęć;
- w 2021 r. (do 30 września) – 14.410.399 zł (udział 20,6%), w tym środki

⁸⁴ Nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu j.s.t., wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

⁸⁵ Dz. U. poz. 1287, ze zm.

⁸⁶ Dz. U. poz. 2047.

z rezerwy części oświatowej 16.800 zł na finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego.

Przyczyną nieskładania przez Powiat wniosków o środki z rezerwy w 2018 r. – zgodnie z wyjaśnieniami głównego specjalisty w Wydziale ES - był fakt, iż liczba uczniów tzw. przeliczeniowych wykazanych w SIO stan na 30.09.2017 r. była wyższa (1.020) niż dane na dzień 30.09.2018 r. (970).

Dane dotyczące pełnych lat budżetowych wskazują na malejący udział dochodów z tytułu subwencji oświatowej w dochodach ogółem Powiatu.

(akta kontroli, str. 445-453, 466-474, 487-497. 510-518, 529-535, 592-596, 742, 791-797)

2.3. W okresie objętym kontrolą Powiat Międzyrzecki otrzymał z budżetu państwa dotacje celowe na zadania oświatowe w łącznej wysokości 643.563,26 zł⁸⁷ (0,2% dochodów wykonanych przez j.s.t. ogółem i 78,9% planu dotacji):

- w 2017 r. w wysokości 85.761,28 zł (odpowiednio 0,1% dochodów, 68% planu):
 - 33.762,64 zł⁸⁸: na wczesne wspieranie rozwoju dziecka i jego rodziny, dalej WWR⁸⁹ (28.763,14 zł) i pomoc uczennicom w ciąży⁹⁰ (4.999,50 zł),
 - 6.008,82 zł na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych⁹¹,
 - 45.989,82 zł na dofinansowanie zadań bieżących i inwestycyjnych w związku z udziałem szkoły w realizacji *pilotażowego programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących pionierów certyfikowanych wojskowych klas mundurowych*⁹²;
- w 2018 r. w wysokości 100.560,95 zł (0,1% dochodów, 74% planu), z tego:
 - 60.558,51 zł na WWR (60.258,51 zł) i pomoc uczennicom w ciąży (300 zł),
 - 20.822,44 zł na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych,
 - 19.180,00 zł na dofinansowanie zadań wychowania przedszkolnego⁹³;
- w 2019 r. w wysokości 115.274,40 zł (0,1% dochodów, 65% planu), z tego:
 - 52.588,56 zł na WWR (52.288,56 zł) i pomoc uczennicom w ciąży (300 zł),
 - 15.273,92 zł na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych,
 - 19.642,00 zł na dofinansowanie zadań wychowania przedszkolnego;
 - 20.400,00 zł na zakup indywidualnego pakietu wyposażenia mundurowego ucznia klasy mundurowej⁹⁴,
 - 7.369,92 zł na zorganizowanie obozu szkoleniowego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzących Certyfikowane Wojskowe Klasy Mundurowe⁹⁵;
- w 2020 r. w wysokości 158.744,63 zł (0,2% dochodów, 83% planu), z tego:
 - 107.962,17 zł: WWR (107.662,17 zł), pomoc uczennicom w ciąży (300 zł),

⁸⁷ Dochody wykonane w dz. 801 - *Oświata i wychowanie*, brak dochodów w dz. 854 - *Edukacyjna opieka wychowawcza*, do dochodów zaliczono również dotację celową w kwocie 45.989,82 (plan 47.715) z MON, która została ujęta w 2017 r. w dochodach wykonanych w dz. 752 - *Obrona narodowa*, ale wydatki z niej sfinansowane zostały poniesione w dz. 801.

⁸⁸ Przyznane na podstawie porozumień, par. 2120, w rozdz. 80195 *pozostała działalność* (tak samo w latach 2018-2021).

⁸⁹ Art. 90v ust.4 uso oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn.05.09.2017 w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych (Dz. U. poz. 1712).

⁹⁰ Art. 75 ufzo, przed 1.01.2018 r. art. 90v uso.

⁹¹ Na zadania z zakresu administracji rządowej w par. 2110 (art. 55 ust. 3 ufzo, przed 1.01.2018 r. art. 22ae uso), w 2017 r. w rozdz. 80102 *szkoły podstawowe specjalne* (5.403,81 zł) i rozdz. 80111 *gimnazja specjalne* (605,01 zł), od 2018 r. w rozdz. 80153 *zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych*.

⁹² Na podstawie porozumienia w par. 2120 (23.319,82 zł) oraz w par. 6420 (22.670 zł) - (art.10 ust. 3a Prawo oświatowe oraz art. 150 w związku z art. 128 ust. 2 ufz).

⁹³ Na realizację bieżących zadań własnych powiatu w par. 2130 (art. 53 ust. 1 ufzo, przed 1.01.2018 r. art. 14d uso), w rozdz. 80105 *przedszkola specjalne*.

⁹⁴ Na podstawie porozumienia w par. 2120 (art. 74 ust. 2 ufzo oraz art. 150 w zw. z art. 128 ust. 2 i art. 169 ufz), ujęte w rozdz. 80195 *pozostała działalność*.

⁹⁵ J.w.

- 15.994,46 zł na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych,
- 15.780,00 zł na dofinansowanie zadań wychowania przedszkolnego;
- 19.008,00 zł na zakup indywidualnego pakietu wyposażenia mundurowego ucznia klasy mundurowej;
- w 2021 r. (do 30 września) w wysokości 183.222,00 zł (0,2% dochodów, 99% planu), z tego:
 - 140.700,00 zł: WWR (140.400,00 zł), pomoc uczennicom w ciąży (300 zł),
 - 6.618,00 zł na dofinansowanie zadań wychowania przedszkolnego;
 - 35.904 zł na zakup indywidualnego pakietu wyposażenia mundurowego ucznia klasy mundurowej.

(akta kontroli, str. 454-455, 475-476, 498-499, 519-520, 592-596, 696-698)

2.4. Na pozostałe dotacje na zadania oświatowe w wysokości 24.382,40 zł (0,01% dochodów wykonanych przez j.s.t. ogółem) złożyły się otrzymane:

- w 2017 r. w związku z prowadzeniem Przedszkola Specjalnego w SOSW dotacja celowa z Gminy Międzyrzecz na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień⁹⁶ w wysokości 17.394 zł (par. 2310 w rozdz. 80105), przy czym kwota ta stanowiła równowartość otrzymanej przez Gminę dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego, od 2018 r. środki z tego tytułu Powiat otrzymuje bezpośrednio z budżetu państwa;
- dochody z tytułu zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 upf, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości (par. 2910 w rozdz. 80116): 2.240 zł w 2019 r. i 4.748 zł w 2020 r.

(akta kontroli, str. 696-697, 699-700)

2.5. W celu sfinansowania zadań oświatowych Powiat Międzyrzecki aktywnie pozyskiwał *środki europejskie* w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020, a dochody z tego tytułu stanowiły łącznie 10.703.901,64 zł⁹⁷ (2,8% dochodów ogółem), w tym w: 2017 r. – 1.298.108,22 zł, 2018 r. – 1.438.044,55 zł, 2019 r. – 2.059.228,90 zł, 2020 r. – 1.369.704,33 zł, 2021 r. (do 30.09.) – 4.538.815,64 zł.

Na pozyskane środki europejskie wpływ miały realizowane projekty:

- *Nowe kwalifikacje – nowe perspektywy* w ramach EFS, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, działania 8.2. *Wyrównanie dysproporcji w jakości kształcenia na poziomie ogólnym oraz dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i zdrowotnych*, realizowany od 1.05.2016 r. do 30.06.2017 r.⁹⁸ – dochody 58.753,80 zł w 2017 r.;
- *Modernizacja kształcenia zawodowego w powiecie międzyrzeckim*, w ramach EFS RPO Lubuskie 2020, oś 8. *Nowoczesna edukacja*, działanie 8.4 *Doskonalenie jakości kształcenia zawodowego*⁹⁹: 1.239.354,42 zł w 2017 r., 1.204.217,86 zł w 2018 r., 1.560.911,73 zł w 2019 r., 1.277.916,29 zł w 2020 r., 1.029.070,41 zł w 2021 r.;
- *Utworzenie nowych miejsc przedszkolnych dla dzieci z obszaru Gminy Międzyrzecz* ramach EFS RPO Lubuskie 2020, realizowany z Gminą Międzyrzecz w Przedszkolu Specjalnym¹⁰⁰ - 233.826,69 zł w 2018 r.;

⁹⁶ Rozdział 80105 przedszkola specjalne.

⁹⁷ Dochody w par. 205 - Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez j.s.t. lub 625 - Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez j.s.t. Paragrafy ten dotyczą dotacji i płatności otrzymywanych przez j.s.t. występujące w charakterze beneficjenta tylko w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020.

⁹⁸ Na podstawie umowy RPLB.08.02.01-08-0031/15-00 z dnia 29.07.2016 r.

⁹⁹ Na podstawie umowy nr RPLB.08.04.01-08-0020/16-00 z 22.12.2016 r.

¹⁰⁰ Na podstawie umowy partnerskiej na rzecz realizacji projektu z dnia 18.04.2018 r.

- ERASMUS *Międzynarodowa mobilność edukacyjna uczniów i absolwentów oraz kadry kształcenia zawodowego*, w ramach EFS PO Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020¹⁰¹ – 498.317,17 zł w 2019 r.;
- *Zdalna szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego* w ramach PO Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, oś 1. *Powszechny dostęp do szybkiego internetu*, działanie 1.1. *Wylimitowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach*¹⁰² – 70.000 zł w 2020 r.; z ww. środków zakupiono sprzęt komputerowy do nauki zdalnej, który został przekazany dla szkół prowadzonych przez Powiat Międzyrzecki, tj. do:
 - SOSW: laptopy (3 szt.) o wartości 7.500 zł, tablety (10 szt.) – 10.000 zł,
 - CKZiU: laptopy (5 szt.) – 12.500 zł, tablety (25 szt.) - 25.000 zł,
 - LO: laptopy (2 szt.) – 5.000 zł, tablety (10 szt.) – 10.000 zł;
- w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, RPO Lubuskie 2020:
 - *Poprawa warunków edukacyjnych w CKZiU w Międzyrzeczu*, działanie 9.3 *Rozwój infrastruktury edukacyjnej*¹⁰³ – 21.788,04 zł w 2020 r. i 690.171,53 zł w 2021 r.,
 - *Termomodernizacja obiektów w CKZiU*, działanie 3.2. *Efektywność energetyczna*¹⁰⁴ – 2.819.573,70 zł w 2021 r.

(akta kontroli, str. 454, 475-476, 498-499, 520, 592-596, 696-697)

2.6. W związku z realizacją zadań oświatowych w latach 2017-2021 jednostki organizacyjne oświaty osiągnęły dochody w wysokości 938.276,25 zł (0,2% ogółu), w tym w 2017 r. - 314.287,07 zł, w 2018 r. - 281.523,49 zł, w 2019 r. - 217.600,06 zł, w 2020 r. - 84 280,53 zł, w 2021 (do 30 września) – 40.585,10 zł.

Największą grupę stanowiły wpływy: z usług w SOSW (par. 083 - 622.358,81 zł), z najmu i dzierżawy składników majątkowych j.s.t. oraz innych umów o podobnym charakterze (par. 075 - 297.949,76 zł), z odsetek (par. 092 - 7.026,36 zł).

Dochody te miały w okresie objętym kontrolą, a przyczyną tej sytuacji – zgodnie z wyjaśnieniami Starosty – w SOSW była coraz mniejsza ilość uczniów, która korzysta ze stołówek szkolnej oraz nie są sprzedawane obiady na wynos. W SOSW zostało zamknięte *Schronisko Młodzieżowe*, a w dobie pandemii nie są wynajmowane pomieszczenia. W związku z realizowaną inwestycją termomodernizacją obiektów oraz modernizacją warsztatów szkolnych i sal gimnastycznych, umowy o wynajem pomieszczeń stopniowo wygasają i nie zawierano ich ponownie. W każdej jednostce nastąpił też spadek dochodów z tytułu odsetek bankowych, co jest wynikiem obniżania stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej.

(akta kontroli, str. 704, 724-727)

2.7. Ponieważ dochody opisane w pkt 2.2.-2.5. były niewystarczające, aby sfinansować wydatki na zadania oświatowe, Powiat wydatkował środki finansowe na pokrycie powstałej luki w latach 2017-2021 w wysokości 17.526.692,27 zł, odpowiadającej równowartości:

- dochodów jednostek oświatowych, opisanych w pkt 2.6;
- przychodów z tytułu wolnych środków / dochodów z innych źródeł 11.231.945,66 zł, w tym w 2017 r. - 747.607,01 zł, w 2018 r. - 1.387.620,78 zł, w 2019 r. - 1.683.917,68 zł w 2020 r. – 3.991.702,34 zł, w 2021 r. – 3.421.097,85 zł;
- przychodów z tytułu kredytu na pokrycie deficytu – 5.356.470,36 zł (opis w pkt 11).

(akta kontroli, str. 696-697)

3. W okresie objętym kontrolą Powiat Międzyrzecki, w wyniku audytu przeprowadzonego przez Izbę Administracji Skarbowej w Zielonej Górze w 2020 r.,

¹⁰¹ Na podstawie umowy POWERVET - 2019-1-PL01-KA102-063007 z dnia 09.09.2019 r.

¹⁰² Na podstawie umowy o powierzenie grantu nr 2097/2020 z 24.04.2020 r.

¹⁰³ Realizowanego w trybie „zaprojektuj i wybuduj”, na podstawie umowy nr RPLB.09.03.01-08-0014/18-00 z 28.12.2018 r.

¹⁰⁴ Na podstawie umowy nr RPLB.03.02.01-08-003/16-00 z 22.12.2018 r.

został zobowiązany do zwrotu subwencji oświatowej w związku z jej otrzymaniem w 2016 r. w wysokości wyższej od należnej o 47.171 zł. Przyczyną zwrotu było wykazanie w SIO na dzień 30.09.2015 r. nieprawidłowych danych dotyczących:

- SOSW, tj. 43 wychowanków korzystających z zakwaterowania w internacie, podczas gdy jedna osoba nie stawiała się do Ośrodka, co skutkowało zawyżeniem otrzymanej subwencji oświatowej o 35.526,99 zł;
- LOdD w CKZiU, tj. 71 słuchaczy, w sytuacji gdy jedna osoba została przyjęta do liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, pomimo ukończenia edukacji w Technikum Zawodowym w Zespole Szkół Zawodowych w Skwierzynie, co skutkowało zawyżeniem otrzymanej subwencji oświatowej o 3.366,87 zł;
- Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Trzcielu, tj. 50 uczniów, podczas gdy jedna osoba nie mogła być uczniem tej szkoły, ponieważ nie posiadała zawartej umowy na praktyczną naukę zawodu i nie uczęszczała na zajęcia lekcyjne; skutkiem powyższego otrzymana subwencja oświatowa została zawyżona o 7.356,82 zł.

W dniu 16.07.2020 r. j.s.t. dokonała zwrotu kwoty 47.171 zł (zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 2 ustawy o dochodach j.s.t.), natomiast do dnia 17.11.2021 r. Powiat nie wystąpił wobec WZDZ o zwrot nienależnie otrzymanej dotacji. Opis nieprawidłowości ujęty w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 1.

(akta kontroli str. 408-436, 738, 741)

4.1. Na finansowanie zadań oświatowych Powiat Międzyrzecki poniósł wydatki w łącznej kwocie 103.122.272,57 zł¹⁰⁵, w tym:

- a) w 2017 r. 16.994.550,58 zł, co stanowiło 26,2% wydatków ogółem (przy zaplanowanych 18.668.588,59 zł), w tym:
 - wydatki bieżące – 16.931.227,73 zł (z czego 12.793.945,77 zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi),
 - wydatki majątkowe – 63.322,85 zł;
- b) w 2018 r. 17.552.366,77 zł (23,9% wydatków, plan 19.673.099,41 zł), w tym:
 - wydatki bieżące – 17.541.886,77 zł (z czego 13.453.172,32 zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi),
 - wydatki majątkowe – 10 480,00 zł;
- c) w 2019 r. 19.031.337,04 zł (25,4% wydatków, plan 20.664.951,52 zł), przy czym całość stanowiły wydatki bieżące (z czego 14.593.890,10 zł wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi),
- d) w 2020 r. 26.949.898,59 zł (29,8% wydatków, plan 34.924.480,94 zł), w tym:
 - wydatki bieżące – 21.537.535,98 zł (z czego 16.499.942,84 zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi),
 - wydatki majątkowe – 5.412.362,61 zł;
- e) w 2021 r. (do 30 września) 22.594.119,59 zł (33,2% wydatków, plan 28.817.929,00 zł,), w tym:
 - wydatki bieżące – 16.706.920,06 zł (z czego 12.067.070,81 zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi),
 - wydatki majątkowe – 5.887.199,53 zł.

(akta kontroli, str. 701-703)

4.2. Powiat przeznaczył na zadania oświatowe 100% otrzymanej subwencji oświatowej, w tym środki z rezerwy (opis w pkt 2.2), przy czym należy zwrócić uwagę, że j.s.t. nie ma obowiązku przeznaczenia całości subwencji oświatowej na te zadania¹⁰⁶. Środki z rezerwy części oświatowej zostały przeznaczone na wskazane we wnioskach cele.

¹⁰⁵ Ujęte w dz. 801 i dz. 854 (całość) oraz dz. 900 i 926 (wybrane realizowane w szkołach i placówkach oświatowych).

¹⁰⁶ Zgodnie bowiem z art. 7 ust. 3 ustawy o dochodach j.s.t., o przeznaczeniu środków otrzymanych z tytułu subwencji ogólnej decyduje organ stanowiący j.s.t., a zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy subwencja oświatowa jest częścią subwencji ogólnej.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ufzo, w roku budżetowym na realizację zadań związanych z organizacją kształcenia specjalnego oraz na organizację zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, j.s.t. przeznacza środki w wysokości nie mniejszej niż kwota przewidziana w części oświatowej subwencji ogólnej dla j.s.t. na uczniów, wychowanków i uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych w przedszkolach, szkołach i placówkach, prowadzonych przez tę j.s.t., w zakresie tych zadań. Na realizację zadań związanych z organizacją kształcenia specjalnego¹⁰⁷ i organizację zadań rewalidacyjno-wychowawczych¹⁰⁸ w subwencji oświatowej ujęto:

- w 2017 r. – 6.406.149,16 zł, j.s.t. wydatkowała 6.203.377,81 zł (bez wydatków sfinansowanych z dotacji),
- w 2018 r. – 6.586.195,30 zł, j.s.t. wydatkowała 6.832.397,82 zł (bez dotacji),
- w 2019 r. – 6.015.107,14 zł, j.s.t. wydatkowała 6.638.181,06 zł (bez dotacji),
- w 2020 r. – 5.629.127,52 zł, j.s.t. wydatkowała 6.963.042,84 zł (bez dotacji),
- w 2021 r. – 5.716.894,88 zł, j.s.t. zaplanowała wydatki 6.400.389 zł (bez dotacji).

Tym samym w 2017 r. Powiat nie przeznaczył na ww. zadania kwoty subwencji 202.771,34 zł, ale w kolejnych latach dołożył do ww. zadań: 246.202,56 zł, 623.073,92 zł i 1.333.915,32 zł. Główny specjalista w Wydziale ES wyliczenia w ww. zakresie sporządza od 2020 r., wcześniej sporządzał je poprzedni Naczelnik Wydziału ES.

(akta kontroli, str. 698, 701, 742, 791-817, 850-912)

4.3. W latach 2017-2021 (do 30 września) Powiat poniósł wydatki sfinansowane z dotacji celowych z budżetu państwa na zadania oświatowe (dotacje opisane w pkt. 2.3.) w łącznej kwocie 558.459,85 zł¹⁰⁹, co stanowiło 68,6% kwoty otrzymanej (813.931,66 zł), zgodnie ze sprawozdaniami budżetowymi. Były one następujące :

- wczesne wspieranie rozwoju dziecka i jego rodziny 340.472,97 zł, wykorzystano 66,4% dotacji otrzymanych¹¹⁰;
- pomoc uczennicom w ciąży 5.899,50 zł, wykorzystano 95,2% dotacji¹¹¹,
- sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych 58.099,64 zł, wykorzystano 74,9%¹¹²;
- dofinansowanie zadań wychowania przedszkolnego 61.220,00 zł, wykorzystane w 100%¹¹³;
- dofinansowanie zadań bieżących i inwestycyjnych w związku z udziałem szkoły w realizacji *pilotażowego programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych* prowadzących Piony Certyfikowanych Wojskowych Klas Mundurowych – 45.989,82 zł (w 2017 r.), wykorzystano 96,4% dotacji;
- zakup indywidualnego pakietu wyposażenia mundurowego ucznia klasy mundurowej 39.408,00 zł, wykorzystano 52,3% dotacji¹¹⁴;
- na zorganizowanie obozu szkoleniowego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych prowadzących Certyfikowane Wojskowe Klasy Mundurowe - 7.369,92 zł w 2019 r., wykorzystano 57,2% otrzymanej dotacji;

¹⁰⁷ Wydatki ujęte w planie finansowym SOSW.

¹⁰⁸ W 2017 r. w rozdz. 80150 - Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjach, liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i szkołach zawodowych oraz szkołach artystycznych, od 2018 r. w 80152 Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach, klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, liceach ogólnokształcących, technikum, szkołach policealnych, branżowych szkołach I i II stopnia i klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia oraz szkołach artystycznych.

¹⁰⁹ W 2021 r. Powiat otrzymał ww. dotacje w wysokości 183.222,00 zł, z których do 30.09.2021 r. wydatkowano kwotę 98.118,59 zł, różnica 85.103,41 zł służy przejściowemu finansowaniu zadań oświatowych (do czasu poniesienia wydatku finansowanego z dotacji).

¹¹⁰ 2017-2021 (do 30.09.): 28.763,14 zł, 60.258,51 zł, 52.288,56 zł, 107.662,17 zł, 91.500,59 zł.

¹¹¹ 2017-2021 (do 30.09.): 4.999,50 zł, 300 zł, 300 zł, 300 zł, 0 zł.

¹¹² 2017-2021 (do 30.09.): 6.008,82 zł, 20.822,44 zł, 15.273,92 zł, 15.994,46zł, 0 zł.

¹¹³ 2018-2021 (do 30.09.): 19.180,00 zł, 19.642,00 zł, 15.780,00 zł, 6.618,00 zł.

¹¹⁴ 2019-2021 (do 30.09.): 20.400,00 zł, 19.008,00 zł, 0 zł (udzielono zamówienia, nie wykonano wydatków).

- wyposażenie gabinetu profilaktyki zdrowotnej w szkole w sprzęt, o którym mowa w przepisach wydanych na podst. art. 31d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹¹⁵, w części dotyczącej warunków realizacji świadczeń gwarantowanych pielęgniarki lub higienistki szkolnej w 2017 r. – otrzymano 19.985 zł, nie wykorzystano środków (ww. zostały zwrócone do budżetu państwa). Zgodnie z wyjaśnieniami głównego specjalisty w Wydziale ES: *dotacja nie została wykorzystana w związku z brakiem możliwości zrealizowania zakupów. Firmy, które oferowały sprzęt i wyposażenie wskazywały termin realizacji najwcześniej w miesiącu marcu kolejnego roku (2018) w związku z tym zdecydowano o zwrocie dotacji.*

Szczegółowym badaniem wykorzystania dotacji zgodnie z przeznaczeniem objęto pięć dotacji przekazanych w łącznej wysokości 223.007,52 zł na dofinansowanie:

- a) zadań bieżących i inwestycyjnych w związku z udziałem szkoły w realizacji pilotażowego programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących pionierzy certyfikowanych wojskowych klas mundurowych w 2017 r. – 47.715 zł;
- b) zadań wychowania przedszkolnego w 2018 r. – 19.180 zł;
- c) kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych w 2019 r. - 15.412,52 zł,
- d) wczesnego wspierania rozwoju dziecka i jego rodziny oraz przygotowania i utrzymania miejsca w bursach lub internatach dla uczennic w ciąży w 2020 r. – łącznie 140.700 zł.

W wyniku kontroli stwierdzono, że dotacje b)-d) zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a stopień ich wykorzystania wyniósł, odpowiednio: 100%, 99% (zakupiono wszystkie możliwe podręczniki na wnioskowaną liczbę dzieci), 77% (realizowano zadania w ramach działalności Wiodącego Ośrodka Rehabilitacyjno-Opiekuńczego, przez część roku zdalnie z powodu pandemii COVID-19, powołano Zespół Terapeutyczny, a opieką terapeutyczną objęto 44 dzieci) i 100%.

W wypadku dotacji na zadania bieżące i inwestycyjne w związku z udziałem szkoły w realizacji pilotażowego programu wspierania szkół ponadgimnazjalnych prowadzących pionierzy certyfikowanych wojskowych klas mundurowych w 2017 r. z otrzymanej kwoty 47.715 zł Powiat Międzyrzecki w 2017 r. rozliczył 45.989,82 zł (zwrotu dokonano w dniu 29.12.2017 r.). W 2018 r. - w związku zakwestionowaniem przez MON sfinansowania z dotacji zakupu kurtek, niewymienionych w załączniku do umowy określającym obligatoryjnie ilościowo i asortymentowo indywidualny pakiet wyposażenia ucznia - Powiat dokonał zwrotu wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem dotacji w wysokości 11.199,88 zł wraz z odsetkami 329 zł. Ponadto, Starosta nierzetelnie sporządzał *sprawozdania z rozliczenia dotacji celowej/zadania*, na co wskazują kilkukrotne korekty - do ostatecznego zatwierdzenia rozliczenia dotacji w 2020 r. sporządził łącznie siedem sprawozdań.

Starosta Międzyrzecki wyjaśnił, że:

- a) *kilkukrotne korygowanie sprawozdania z rozliczenia dotacji celowej spowodowane było wymogami formalnymi i błędną interpretacją przepisów przez pracownika merytorycznego przygotowującego sprawozdania;*
- b) *zakup kurtek został zakwestionowany przez MON, ponieważ nie był on ujęty w opisie pakietu umundurowania ucznia, stąd też zakup ten był sprzeczny z zapisami umowy. Konsekwencją tego był zwrot dotacji w kwocie 11 199,88 zł [...]*
- d) *ostateczne zatwierdzenie rozliczenia dotacji nastąpiło w sierpniu 2020 r, po złożeniu autokorekty, w której rozliczono wydatki zgodne z przeznaczeniem dotacji.*

(akta kontroli, str. 696-698, 705-717, 724-725, 727, 738, 742, 913-923, 1074-1075)

4.4. Powiat Międzyrzecki prowadził Przedszkole Specjalne na podstawie zawartego porozumienia z Gminą Międzyrzec, a na jego funkcjonowanie otrzymywał środki

¹¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1285.

w ramach subwencji oświatowej. Ponadto Powiat otrzymywał w latach 2018-2021 dotację z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego. W 2017 r. ww. dotację otrzymała Gmina Międzyrzecz, w związku z czym zawarła ona z Powiatem umowę w sprawie udzielenia dotacji celowej w wysokości 17.394 zł, stanowiącej równowartość otrzymanej dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (opis w obszarze 1 pkt 4, w obszarze 2 pkt 2.3 i 2.4.). Ww. dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem w 100%, na wynagrodzenia pracowników Przedszkola Specjalnego.

(akta kontroli, str. 699-700)

4.5. W latach 2017-2021 Powiat pozyskał na realizację zadań oświatowych *środkie europejskie* w wysokości 10.703.901,64 zł (tytuły opisane w pkt 2.5), a wydatki związane z realizacją ww. projektów wyniosły łącznie 15.840.418,44 zł¹¹⁶.

Analizą objęto projekt *Modernizacja kształcenia zawodowego w powiecie międzyrzeckim*, realizowany od 1.07.2016 r. do 30.06.2022 r. (wartość zadania 7.914.548,75 zł, otrzymana kwota dofinansowania 6.311.470,71 zł).

Stan realizacji wydatków projektu na dzień 30.09.2021 r. w stosunku do umowy przedstawiał się następująco:

1. *wsparcie doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego* (wg umowy 39.528,00 zł, w tym dofinansowanie 35.028,00 zł) - nie zrealizowano, ponieważ zadanie przeniesiono na 2021 r. ze względu na pandemię;
2. *praktyki i staże dla nauczycieli kształcenia zawodowego w przedsiębiorstwach* (wg umowy i dofinansowanie 17.452,01 zł) - zrealizowano 6.048,80 zł (34,7%);
3. *praktyki i staże dla uczniów realizowane u pracodawców lub przedsiębiorców* (wg umowy i dofinansowanie 1.048.126 zł) - zrealizowano 959.327,59 zł (91,5%);
4. *dotatkowe zajęcia dla uczniów* (wg umowy 1.257.990 zł, w tym dofinansowanie 1.141.790,00 zł), zrealizowano odpowiednio 380.885,12 zł i 324.710,12 zł (30,3%) – ww. zajęcia zostały opisane w obszarze 1, pkt 10 wystąpienia;
5. *modernizacja kształcenia zawodowego* (wg umowy 1.748.668,95 zł, w tym dofinansowanie 1.736.763,95 zł), obejmująca koszty zakupu materiałów dydaktycznych, utworzenia lub modernizacji pracowni i laboratoriów -, zrealizowano (w tym dofinansowane) 1.430.744,45 zł (81,8%);
6. *doradztwo edukacyjno-zawodowe* (wg umowy 1.831.723,37 zł, w tym dofinansowanie 1.621.403,37 zł) - zrealizowano 1.047.302,81 zł, w tym dofinansowanie 938.692,81 zł (57,2%) - opis w obszarze 1, pkt 10 wystąpienia,
7. *współpraca ze szkołami wyższymi* (wg umowy i dofinansowanie 898.600,66 zł) - zrealizowano 611.069,58 zł (68,0%);

¹¹⁶ W tym wydatki:

- w 2017 r. - 1.148.160,30 zł (z paragrafów z czwartą cyfrą „7” i „9” w rozdz. 80195,)
- w 2018 r. - 1.210.378,42 zł (z czwartą cyfrą „7” i „9” w rozdz. 80105 – 253.870,50 zł oraz w rozdz. 80195 – 956.507,92 zł),
- w 2019 r. - 1.101.714,21 zł (z czwartą cyfrą „1”, „7” i „9” w rozdz. 80195),
- w 2020 r. - 6.078.341,69 zł (z cyfrą: „1”, „7”, „9” w rozdz. 80195 - 1.259.735,43 zł, „7”, „9” w rozdz. 90005 - 4.818.606,26 zł),
- w 2021 r. (do 30.09.) - 6.301.823,82 zł (z cyfrą: „1”, „7”, „9” w rozdz. 80195 – 2.598.805,16 zł, „7”, „9” w rozdz. 90005 – 3.703.018,66 zł).

„1” *Finansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej* (symbol ten stosuje się do oznaczenia wydatków ponoszonych w trakcie realizacji przedsięwzięć w ramach danego programu finansowanego ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej, m.in. do wydatków realizowanych ze środków instrumentu finansowego UE *Transition Facility* lub z innych środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 6 ustawy, w tym do wydatków ponoszonych w ramach działu 3a budżetu Unii Europejskiej

„7” *Płatności w zakresie budżetu środków europejskich* - Symbol ten stosuje się dla wydatków dokonywanych w ramach płatności budżetu środków europejskich.

„9” *Współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, z wyłączeniem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, pkt 5 lit. c i d oraz pkt 6 ustawy.* Symbol ten stosuje się do oznaczenia wydatków ponoszonych w trakcie realizacji przedsięwzięć finansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy, z wyłączeniem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2, pkt 5 lit. c i d oraz pkt 6 ustawy (do których stosowana jest czwarta cyfra 6 lub 2), stanowiących krajowy wkład publiczny w realizację programu lub projektu. Źródłem finansowania tych wydatków mogą być na przykład środki pochodzące z budżetu państwa (z wyłączeniem środków otrzymanych z tytułu pożyczki na prefinansowanie) bądź środki własne jednostek sektora finansów publicznych.

8. *utworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo CKZiU* (wydatki kwalifikowalne, dofinansowanie 103.117,00 zł) – planowany nowy kierunek kształcenia zbrojarz - betoniarz - nie zrealizowano, ponieważ przeniesiono ww. na 2021 r. z uwagi na trwającą termomodernizację obiektów w CKZiU, ponadto zakupy uzależnione są od naboru w szkole na rok 2021/2022, a beneficjent rozważa zmianę nowego zawodu na fotografa;
9. *realizacja działań innowacyjnych* (wg umowy 249.838,33 zł, w tym dofinansowanie 232.038,84 zł) -nie zrealizowano, ponieważ we wrześniu 2021 r. wyłoniono firmę, która zrealizuje warsztaty dla uczniów kształcących się w zawodzie technik fotografii i multimediiów;
10. *koszty pośrednie* (wydatki rozliczane ryczałtowo 10% kosztów bezpośrednich, wg umowy 719.504,43 zł, w tym dofinansowanie 521.907,39 zł) - zrealizowano wydatki kwalifikowalne 443.537,84 zł, w tym dofinansowane 324.390,64 zł.

Do 30.09.2021 r. Instytucja Zarządzająca:

- przeprowadziła kontrolę projektu, a wyniki kontroli zostały ujęte w informacji pokontrolnej z dnia 3.03.2020 r. Kontrolą objęto m.in. weryfikację zgodności realizacji projektu z jego założeniami określonymi w umowie, a w szczególności: prawidłowość rozliczeń finansowych, kwalifikowalność wydatków dotyczących personelu projektu, sposób rekrutacji uczestników projektu oraz ich kwalifikowalność, sposób przetwarzania danych osobowych uczestników projektu, zgodność danych przekazywanych we wniosku o płatność w części dotyczącej postępu rzeczowego oraz postępu finansowego z dokumentacją dotyczącą realizacji projektu dostępną w siedzibie beneficjanta, poprawność udzielania zamówień publicznych, stosowania konkurencyjnych procedur, dokumentowania rozeznania rynku w przypadku wydatków, do których nie mają zastosowania zapisy ustawy PZP i konkurencyjnych procedur, prawidłowość realizacji działań informacyjno-promocyjnych, zapewnienie właściwej ścieżki audytu, sposób prowadzenia i archiwizacji dokumentacji projektu. W toku kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. W wyniku kontroli projekt sklasyfikowano jako realizowany prawidłowo, ewentualnie potrzebne są niewielkie usprawnienia i skierowano do beneficjenta 8 zaleceń pokontrolnych. Wynik kontroli: bez skutków finansowych;
- dokonywała weryfikacji formalno-merytoryczno-rachunkowej złożonych przez Powiat Międzyrzecki wniosków o płatność (do dnia 30.09.2021 r. Powiat złożył 19 wniosków).

Weryfikacja złożonego w dniu 14.10.2021 r. wniosku o płatność nr RPLB.08.04.01-08-0020/16-020-01, dotyczącego wydatków poniesionych id 1.07.2021 r. do 30.09.2021 r. wykazała, że wymagał on jedynie korekty w zakresie wartości wskaźnika *liczba uczniów i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy*, po ww. korekcie wniosek został zatwierdzony w dniu 27.10.2021 r. Z ww. dokumentacji wynikało, że poszczególne etapy zadań są realizowane zgodnie z wnioskami i umową o dofinansowanie. Nie stwierdzono poważnego ryzyka nieosiągnięcia kryteriów dostępu i kryteriów premiujących, jednak beneficjent podał informację, że problemy w realizacji projektu związane są z pandemią (duże zagrożenie dla realizacji szkoleń zawodowych dla nauczycieli i uczniów), w związku z czym rozważa złożenie prośby o przedłużenie realizacji projektu do 31.12.2022 r.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli, str. 818-820, 924-987)

4.6. Powiat przeznaczył na realizację zadań oświatowych środki własne (opisane w pkt. 2.6 i 2.7) w łącznej wysokości 17.526.692,27 zł, co stanowiło 17% poniesionych wydatków, w tym w kolejnych latach okresu objętego kontrolą:

- 2017 r. – 1.061.894,08 zł (6,2% wydatków na zadania oświatowe);

- 2018 r. – 1.669.144,27 zł (9,5% wydatków na ww. zadania);
- 2019 r. – 1.901.517,74 zł (10% wydatków na ww. zadania);
- 2020 r. – 9.432.453,23 zł (35% wydatków na ww. zadania);
- 2021 r. (do 30.09.) – 3.461.682,95 zł (15,3% wydatków na ww. zadania).

Istotny wpływ na wysokość przeznaczonych rocznie środków własnych miał ujemny wynik budżetu środków europejskich (różnica między dochodami a wydatkami) wynoszący w 2020 r. 4.708.637,36 zł, a w 2021 r. (do 30.09.) – 1.763.008,16 zł.

Nawet po jego uwzględnieniu, w kolejnych latach budżetowych widoczne jest wzrastające finansowanie wydatków na zadania oświatowe ze środków własnych¹¹⁷, tj. innych niż subwencja oświatowa, dotacje z budżetu państwa i inne dotacje.

Starosta Międzyrzecki nie wskazał rodzajów zadań oświatowych sfinansowanych ze środków własnych, podał jedynie kwoty środków własnych, które od 2017 r. Powiat dołożył na dofinansowanie podstawowej działalności edukacyjnej.

Przyrównując wielkość środków otrzymanych w ramach subwencji oświatowej do poszczególnych kategorii wydatków, subwencja pokrywała wynagrodzenia dla nauczycieli wraz z pochodnymi wynoszące łącznie 56.808.021,79 zł¹¹⁸. Zgodnie ze *sprawozdaniami o wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez j.s.t.* (dotyczące wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 KN) w latach 2017-2020 nauczyciele wszystkich stopni awansu zawodowego osiągnęli wymagane średnie wynagrodzenia.

(akta kontroli, str. 365, 367-368, 701, 748-750, 780-785)

5. Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli¹¹⁹ w szkołach i placówkach oświatowych w okresie objętym kontrolą wyniosły łącznie 56 808,02 tys. zł, a w kolejnych latach:

- w 2017 r. – 10 318,66 tys. zł, a w przeliczeniu na jeden etat 74,9 tys. zł, w tym:
 - nauczyciel stażysta - 88,50 tys. zł, na etat 45 853,54 zł,
 - nauczyciel kontraktowy - 345,07 tys. zł, na etat 42 865,66 zł,
 - nauczyciel mianowany - 2 199,56 tys. zł, na etat 69 081,62 zł,
 - nauczyciel dyplomowany - 7 685,53 tys. zł, na etat 80.174,59 zł
- w 2018 r. – 10 693,02 tys. zł, a w przeliczeniu na jeden etat 77,0 tys. zł, w tym:,
 - nauczyciel stażysta - 217,62 tys. zł, na etat 60 957,81 zł,
 - nauczyciel kontraktowy - 484,05 tys. zł, na etat 58 744,24 zł,
 - nauczyciel mianowany - 2 454,44 tys. zł, na etat 73 552,34 zł,
 - nauczyciel dyplomowany - 7 536,91 tys. zł, na etat 80 376,56 zł;
- w 2019 r. – 11 761,95 tys. zł, a w przeliczeniu na jeden etat 82,8 tys. zł, w tym:
 - nauczyciel stażysta - 262,54 tys. zł, na etat 63 111,27 zł,
 - nauczyciel kontraktowy - 472,28 tys. zł, na etat 57 594,56 zł,
 - nauczyciel mianowany - 2 708,48 tys. zł, na etat 76 727,56 zł,
 - nauczyciel dyplomowany - 8 318,65 tys. zł, na etat 88 046,65 zł;
- w 2020 r. - 13 315,65 tys. zł, a w przeliczeniu na jeden etat 87,1 tys. zł, w tym:
 - nauczyciel stażysta - 407,29 tys. zł, na etat 57 123,01 zł,
 - nauczyciel kontraktowy - 694,24 tys. zł, na etat 58 635,23 zł,
 - nauczyciel mianowany - 2 630,77 tys. zł, na etat 79 431,36 zł,
 - nauczyciel dyplomowany - 9 583,35 tys. zł, na etat 95 120,11 zł;
- w 2021 r. (do 30 września, za trzy kwartały w roku) - 10 718,74 tys. zł, a w przeliczeniu na jeden etat 70,19 tys. zł, w tym:
 - nauczyciel stażysta - 234,46 tys. zł, na etat 49 257,10 zł,

¹¹⁷ Rosnące wielkości nominalne i udział tych źródeł w wydatkach na zadania oświatowe.

¹¹⁸ Wydatki ujęte w paragrafach: 401 - Wynagrodzenia osobowe pracowników, 404 - Dodatkowe wynagrodzenie roczne, 411 - Składki na ubezpieczenia społeczne, 412 - Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy, 471 - Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający (od 2021 r.).

¹¹⁹ Wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi.

- nauczyciel kontraktowy - 587,88 tys. zł, na etat 45 117,32 zł,
- nauczyciel mianowany - 1 958,00 tys. zł, na etat 59 549,87 zł,
- nauczyciel dyplomowany – 7 938,40 tys. zł, na etat 77 842,72 zł.

(akta kontroli str. 748-750)

6. Zaplanowane w uchwałach budżetowych Powiatu środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli i wydatki wykonane wyniosły, odpowiednio:

- w 2017 r. – 85,7 tys. zł oraz 37,1 tys. zł (tj. 43,3% planu),
- w 2018 r. – 88,2 tys. zł oraz 52,6 tys. zł (tj. 59,6% planu),
- w 2019 r. – 90,5 tys. zł oraz 54,6 tys. zł (tj. 60,4% planu),
- w 2020 r. – 90,5 tys. zł oraz 55,7 tys. zł (tj. 61,6% planu),
- w 2021 r. (do 30.09.) – 91,9 tys. zł oraz 28,3 tys. zł (tj. 30,8% planu).

Organ prowadzący szkoły wyodrębnił środki przeznaczone na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli, z uwzględnieniem szkoleń branżowych w wysokości 1% (w 2017 r. i 2018 r.) oraz 0,8% (od 2019 r.) planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, zgodnie z art. 70a ust. 1 ustawy KN.

(akta kontroli str. 702-703, 748-750, 765-779)

7. Wydatki na wynagrodzenia pracowników administracyjnych i obsługi¹²⁰ w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych w okresie objętym kontrolą wyniosły łącznie 12 135,73 tys. zł, a w poszczególnych latach:

- w 2017 r.:
 - pracownicy administracji – 971,12 tys. zł, w przeliczeniu na etat 64 957,83 zł,
 - pracownicy obsługi 1 247,61 tys. zł, na etat 39 171,35 zł,
- w 2018 r.:
 - pracownicy administracji – 1 034,22 tys. zł, na etat 72 424,02 zł,
 - pracownicy obsługi – 1 402,64 tys. zł, na 39 566,85 zł,
- w 2019 r.:
 - pracownicy administracji – 1 080,86 tys. zł, na etat 75 426,07 zł,
 - pracownicy obsługi – 1 427,60 tys. zł, na etat 40 225,43 zł,
- w 2020 r.:
 - pracownicy administracji – 1 095,30 tys. zł, na etat 76 434,38 zł,
 - pracownicy obsługi – 1 733,99 tys. zł, na etat 50 377,44 zł,
- w 2021 r. (do 30 września, za trzy kwartały roku):
 - pracownicy administracji – 845,10 tys. zł, na etat 58 973,85 zł,
 - pracownicy obsługi – 1 297,30 tys. zł, na etat 38 290,95 zł.

Wzrost wynagrodzeń w przeliczeniu na etat w 2020 r. w porównaniu do roku 2017 w przypadku pracowników administracji oraz obsługi zatrudnionych w placówkach oświatowych wyniósł odpowiednio 18,1% oraz 28,6%. Na wzrost wydatków ogółem na wynagrodzenia ww. grup pracowników wpływ miało również zwiększenie zatrudnienia pracowników obsługi - średnioroczna liczba etatów tych pracowników wzrosła z 31,85 do 34,42, przy niewielkim zmniejszeniu dotyczącym pracowników administracji, z 14,95 do 14,33¹²¹.

Pozostałe wydatki w grupie wynagrodzeń i pochodnych¹²² (464,26 tys. zł) dotyczyły m.in. wynagrodzeń bezosobowych, w tym w jednostkach oświatowych w ramach zawartych umów z osobami niebędącymi pracownikami tych jednostek w łącznej wysokości 276,67 tys. zł.

(akta kontroli, str. 702-703, 748-761, 821-834, 988-999)

¹²⁰ Wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi.

¹²¹ W Starostwie Powiatowym sprawami oświaty – zgodnie z zakresami obowiązków - zajmuje się dwóch pracowników Wydziału ES: Naczelnik oraz główny specjalista. Ponieważ ww. poza sprawami oświaty, zajmują się również sprawami zdrowia, promocji, dotacji dla muzeum, w konsekwencji wynagrodzeń ww. nie uwzględniono w powyższej analizie.

¹²² Do grupy wynagrodzenia i składki od nich naliczane zaliczono par. 401, 402, 404 do 412, 417, 418, 471 i 478.

8. W okresie objętym kontrolą Powiat wspierał edukację uczniów szczególnie uzdolnionych, przyznając stypendia za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe¹²³. W latach 2017-2021 przyznano uczniom stypendia w wysokości 294,35 tys. zł¹²⁴, tj.:
- w 2017 r. – 44 stypendia, dla wszystkich uczniów stypendium w wysokości 400 zł, łącznie 17,6 tys. zł,
 - w 2018 r. – 38 stypendiów, po 550 zł dla ucznia, łącznie 20,9 tys. zł;
 - w 2019 r. – 49 stypendiów, dla wszystkich uczniów stypendium w wysokości 650 zł, łącznie 31,85 tys. zł,
 - w 2020 r. – 17 stypendiów¹²⁵, w tym dla sześciu uczniów w wysokości 1,5 tys. zł oraz dla 11 - 1 tys. zł, łącznie 20 tys. zł,
 - w 2021 r. – 12 stypendiów¹²⁶, w tym dla sześciu uczniów 1,5 tys. zł, dla trzech – 1,3 tys. zł, dla trzech – 1 tys. zł, łącznie 15,9 tys. zł.

Przy przyznawaniu stypendiów postępowano zgodnie z zasadami określonymi w uchwałach organu stanowiącego, w szczególności zgłoszenia kandydatów dokonywali dyrektorzy szkół, a wybór stypendystów i wypłatę stypendiów odpowiednio udokumentowano.

(akta kontroli str. 838-849)

9. W kontrolowanym okresie wydatki na jednego statystycznego ucznia jednostek oświatowych prowadzonych przez Powiat¹²⁷ wzrastały do 2020 r., i wyniosły: w 2017 r. – 13.360,79 zł, w 2018 r. – 14.405,28 zł, w 2019 r. – 14.711,64 zł, w 2020 r. – 13.154,24 zł, w 2021 r. (do 30 września) – 10.473,99 zł.

Natomiast przeliczając całość wydatków poniesionych przez Powiat na statystycznego ucznia (bez dotacji podmiotowych dla niesamorządowych szkół) wydatki systematycznie wzrastały rok do roku. W kontrolowanym okresie wyniosły one: w 2017 r. – 16.891,24 zł, w 2018 r. – 17.984,19 zł, w 2019 r. – 18.454,54 zł, w 2020 r. – 22.540,71 zł, w 2021 r. (do 30.09.) – 18.088,93 zł.

(akta kontroli, str. 1000-1001)

10. Dane wykazane w rocznych zbiorczych sprawozdaniach budżetowych Rb-27S i Rb-28S za lata 2017-2020 oraz na 30 września 2021 r. w zakresie dochodów i wydatków na zadania oświatowe były zgodne z ewidencją księgową budżetu.

(akta kontroli, str. 704, 1000-1001)

11. J.s.t. może zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na cele, o których mowa w art. 89 ust. 1 ufp, w szczególności na: finansowanie planowanego deficytu budżetu j.s.t., spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów. W dniu 22.06.2020 r. Powiat Międzyrzecki zaciągnął kredyt długoterminowy¹²⁸ na pokrycie deficytu 2020 r. i wykup obligacji, w łącznej wysokości 11.594.358 zł, na 12 lat, tj. do końca 2032 r., z dwuletnim okresem karencji spłaty (do 30.01.2023 r.). Ww. kredyt w zakresie zadań oświatowych dotyczył deficytu realizowanych projektów finansowanych ze środków europejskich, tj.:

- *Poprawa warunków edukacyjnych w CKZiU* - 548.598,32 zł;
- *Termomodernizacja obiektów w CKZiU* – 4.807.872,04 zł.

¹²³ Uchwała nr XXIII.100.20 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 28 października 2020 r. w sprawie „Powiatowego Programu Stypendialnego dla uczniów szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez Powiat Międzyrzecki.

Wcześniej udzielano stypendiów w oparciu o uchwałę nr XXXV.176.17 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów publicznych szkół ponadgimnazjalnych znajdujących się na terenie powiatu międzyrzeckiego.

¹²⁴ Wydatki ujęte w dz. 801, rozdz. 80195, par. 3240.

¹²⁵ Uchwała Nr 138.2020 Zarządu Powiatu w Międzyrzeczu z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie przyznania stypendiów https://bip.powiat-międzyrzecki.pl/system/obj/6992_2020.12.17_138.2020.pdf (dostęp 4.11.2021 r.)

¹²⁶ Uchwała nr 105.2021 Zarządu Powiatu w Międzyrzeczu z dnia 21 września 2021 r. w sprawie przyznania stypendiów https://bip.powiat-międzyrzecki.pl/system/obj/7794_2021.09.21_105.2021.pdf (dostęp 15.11.2021 r.)

¹²⁷ Z analizy wyłączono wydatki na schronisko młodzieżowe w 2017 r., PPP-M, PPS (brak uczniów) oraz wydatki na oświatę ponoszone w Starostwie Powiatowym, gdzie ujmowano m.in. dotacje dla jednostek oświaty. Bez ww. wydatki łącznie wyniosły: w 2017 r. – 12.826.354,27 zł, w 2018 r. – 13.486.224,83 zł, w 2019 r. 14.370.333,44 zł, w 2020 r. – 14.934.003,75 zł, w 2021 r. (do 30.09) – 12.350.932,71 zł.

¹²⁸ Umowa kredytu nr 20/2194 z dnia 22.06.2020 r.

Z wyjaśnień Starosty Międzyrzeckiego wynika, że realizacja ww. zadań była *możliwa wyłącznie przy wsparciu kredytowym powiatu. Powiat nie posiadał i nie posiada środków z dochodów własnych, które umożliwiłyby realizację tak dużych zadań inwestycyjnych bez takiego źródła finansowania.* Ww. zadania były objęte jedną umową z dnia 15.07.2020 r. na roboty budowlane, a wykonawca w pierwszej kolejności od sierpnia 2020 r. realizował roboty budowlane związane z termomodernizacją budynków głównego szkoły, sali gimnastycznej, węzła ciepłowniczego wraz z kotłownią oraz warsztatów szkolnych. W związku z czym prace budowlane z projektu *Poprawa warunków edukacyjnych w CKZIU* były realizowane w znikomym stopniu, wynikało to z procesu inwestycyjnego i zasad sztuki budowlanej.

(akta kontroli, str. 366, 372, 724-737)

12/13. W okresie objętym kontrolą Powiat udzielał dotacji szkołom prowadzonym przez osoby inne niż j.s.t., tj.:

- szkołom publicznym w łącznej wysokości 2.240.518,80 zł, tj. na branżową szkołę I st. – 2.202.118,80 zł i na technikum - 38 400,00 zł (tylko w 2017 r.) prowadzone przez WZDZ w Gorzowie Wlkp.,
- niepublicznym w wysokości 2.882.037,84 zł, tj. na liceum ogólnokształcące dla dorosłych prowadzone przez WZDZ w Gorzowie w wysokości 305.448,80 zł oraz dwie szkoły policealne prowadzone przez osoby fizyczne w wysokości 2.576.589,04 zł,

łącznie 5.122.556,64 zł. Opis ww. szkół zamieszczono w obszarze 1 pkt. 4.1 i 5.

Tym samym Powiat udzielał dotacji wszystkim niesamorządowym szkołom, dla których jest organem rejestrującym.

Kontrola dotacji udzielonych w kontrolowanym okresie pięciu szkołom, tj. technikum (38.400,00 zł w 2017 r.), branżowej szkole I stopnia (332.852,00 zł w 2018 r.), liceum ogólnokształcącemu dla dorosłych (73.230,24 zł w 2020 r.) oraz szkołom policealnym Awans (43.873,00 zł w 2019 r.) i Academica (675.130,87 zł w 2021 r.) wykazała, że kwota dotacji została prawidłowo wyliczona, natomiast dotacje udzielone w latach 2017-2018 zostały obliczone z zastosowaniem „zaokrąglonej” stawki, co skutkowało ich ustaleniem w wysokości niezgodnej z uchwałą Rady Powiatu. Opis nieprawidłowości ujęto w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 2.

Kontrolowane dotacje były przekazywane na pisemne wnioski złożone przez prowadzących szkoły złożone w terminie do 30 września roku poprzedzającego wraz z informacjami o planowanej liczbie uczniów. Dotacja, przekazywana była w 12 częściach w terminie do ostatniego dnia każdego miesiąca na rachunek bankowy szkoły, w wysokości uwzględniającej aktualną liczbę uczniów, zawartą w informacjach miesięcznych składanych do Starostwa przez prowadzącego szkołę. Liczba uczniów była weryfikowana w SIO oraz w oparciu o listy obecności uczniów. Poza ww. wypadkami naliczanie kontrolowanych dotacji oraz ich przekazywanie odbywało się zgodnie ze stosownymi uchwałami Rady Powiatu w tym zakresie¹²⁹.

Powiat nie korzystał z prawa kontroli w siedzibie kontrolowanego.

(akta kontroli, str. 762, 1002-1071)

¹²⁹ Rada Powiatu Międzyrzeckiego w odniesieniu do dotacji podjęła uchwały:

- Nr XL.208.17 z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych prowadzonych na terenie powiatu międzyrzeckiego oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystywania, wcześniej: uchwała nr XVI.88.15 z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych oraz placówek niepublicznych prowadzonych na terenie powiatu międzyrzeckiego oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystywania
- Uchwała nr XL.209.17 z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego na terenie powiatu międzyrzeckiego oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystywania. Wcześniej: uchwała Nr XI/68/11 z dnia 26 października 2011 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół publicznych prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego na terenie powiatu międzyrzeckiego oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich wykorzystywania (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego, Nr 125, poz. 2328)..

14. *Strategia Rozwoju Oświaty Powiatu Międzyrzeckiego na lata 2014-2018* wskazywała na następujące potrzeby inwestycyjne w zakresie oświaty:

- LO - konieczny jest remont wnętrza budynku, szczególnie klatki schodowej, niezbędne jest wybudowanie boiska sportowego;
- ZSE (obecnie T1, ul. Libelta 4) - pilnego remontu wymaga sala gimnastyczna, - okna, dach, ocieplenie ścian, zaplecze wraz z wymianą grzejników;
- ZSB (obecnie T2, ZSZ i LOdD, ul. Marcinkowskiego 26) - całkowitej modernizacji wymaga sala gimnastyczna, niezbędny jest remont dachu na budynku szkoły i warsztatach szkolnych. Dopuszczenia wymagają pracownie zawodowe. Egzaminacje zawodowe, zgodnie z obowiązującymi przepisami wymagają dofinansowania. Standardy egzaminacyjne wyznaczone przez nową podstawę programową wymuszają na szkole zorganizowanie odpowiednich warunków, które znacznie wykraczają poza budżet szkoły;
- SOSW - konieczna jest wymiana pokrycia dachowego na oranżerii, wymiana instalacji elektrycznej w budynku przy ul. Pamiątkowej 17, remont pomieszczeń w części piwnicznej budynku przy ul. Konstytucji 3 Maja 60 oraz remont sal gimnastycznych.

Ww. remonty były realizowane w miarę możliwości na bieżąco, w ramach prac konserwatorsko-remontowych.

W okresie objętym kontrolą Powiat Międzyrzecki realizował inwestycje dotyczące:

1) termomodernizacji i poprawy warunków edukacyjnych CKZiU (w latach 2020-2021) o wartości 10.741,2 tys. zł, w tym: wkład własny Powiatu - 6.312,1 tys. zł, dofinansowanie - 4.429,0 tys. zł w ramach dwóch projektów:

- *Termomodernizacja obiektów w CKZiU* – dofinansowanie 3.222,9 tys. zł;
- *Poprawa warunków edukacyjnych w CKZiU* – dofinansowanie 1.206,1 tys. zł.

W ramach inwestycji wykonano prace remontowo-modernizacyjne w zespole budynków: przy ul. Marcinkowskiego 26 w Międzyrzeczu (budynek główny, sali gimnastycznej, warsztatów szkolnych, kotłowni oraz sieć ciepłownicza między budynkami kotłowni i warsztatów szkolnych), przy ul. Libelta 4 w Międzyrzeczu (część dobudowana, tj. sala gimnastyczna). Prace polegały na: modernizacji i dociepleniu przegród pionowych i poziomych (ścian i dachów), wymianie stolarki okiennej i drzwiowej, modernizacji sieci wewnętrznej CO, pomp ciepła; modernizacji instalacji wentylacyjnej, montażu systemu monitorowania i zarządzania energią w oparciu o technologie informacyjno-komunikacyjne; wykonaniu instalacji fotowoltaicznej, modernizacji oświetlenia wewnętrznego oraz wdrożeniu systemu wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła. W ramach przedsięwzięcia założono przystosowanie budynku warsztatów szkolnych zgodnie z programem funkcjonalno-użytkowym do prowadzenia teoretycznej i praktycznej nauki zawodu oraz uzyskanie znacznych oszczędności na energii elektrycznej i ciepłowniczej przez Centrum;

2) wymiany podłogi w sali gimnastycznej w CKZiU w Międzyrzeczu przy ul. Marcinkowskiego 26 (w sierpniu 2021 r.), o łącznej wartości 219.468 zł, w tym dofinansowanie 85 tys. zł z budżetu samorządu Województwa Lubuskiego w ramach Programu inwestycyjnego, pn. *Lubuska Baza Sportowa na 2021 rok*.

Obecnie - zgodnie z wyjaśnieniami Starosty Międzyrzeckiego - istnieją nadal następujące potrzeby inwestycyjne:

w LO:

- wymiana w pomieszczeniach dydaktycznych przestarzałych projektorów nieemitujących światła o odpowiedniej jasności na ekrany LCD (25 tys. zł),
- remont sal dydaktycznych (45 tys. zł),
- remont niespełniających norm bezpieczeństwa i higieny lub wymogów Sanepidu:
 - stopni schodów (44,3 tys. zł),

- poręczy na klatkach schodowych wymagającej podwyższenia do wysokości 110 cm (55,3 tys. zł),
- toalety chłopców, z powodu niewystarczającej ilości umywalek, a także konieczność wymiany przestarzałej instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz urządzeń sanitarnych (36,9 tys. zł),
- wykonanie instalacji stałej nagłośnieniowej i zakup sprzętu w sali gimnastycznej, niezbędnego do przeprowadzania matur z języków obcych oraz wszelkich uroczystości szkolnych (28,3 tys. zł),
- remont pokoju nauczycielskiego - odświeżenie ścian i sufitu, wymiana podłogi z likwidacją progów, dociągnięcie instalacji wod.-kan., w pokoju brak pomieszczenia socjalnego (20,7 tys. zł);

w CKZiU:

- wymiana podłogi sali gimnastycznej w T1, która nie spełnia już norm użytkowania (300 tys. zł),
- wymiana ogrodzeń otaczających teren szkoły wokół T1 i T2 (160 tys. zł),
- zerwanie starego i położenie nowego tynku na elewacji w budynku głównym T1, która nie została objęta termomodernizacją w latach 2020-2021 (300 tys. zł),
- wymiana instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej w T1 (150 tys. zł),
- II etap wymiany instalacji elektrycznej w T2, rozpoczęta w 2020 r. wymiana związana z instalacją fotowoltaiki dotyczyła części budynku (150 tys. zł),
- budowa pełnowymiarowej sali sportowej / boiska wielofunkcyjnego, istniejące pomieszczenia nie spełniają norm hal sportowych (5.000,0 tys. zł),
- doposażenie pracowni zawodowych w specjalistyczny sprzęt i narzędzia, oraz specjalistyczne programy komputerowe - CKZiU jest ośrodkiem egzaminacyjnym dla prowadzonych zawodów i musi spełniać kryteria CKE (300 tys. zł),
- wyposażenie siłowni szkolnej w atestowane urządzenia (65 tys. zł),

w SOSW:

- winda ułatwiająca dzieciom niepełnosprawnym ruchowo dotarcie na wyższe kondygnacje (koszt 600 tys. zł wynikający z zabytkowego charakteru obiektu);

w PPP-M:

- w związku z planowanym przeniesieniem siedziby do budynku po byłym laboratorium Sanepidu wyposażenie w meble i sprzęt biurowy (50 tys. zł),
- specjalistyczny sprzęt do terapii *EEG Biofeedback* (15 tys. zł).

W szkołach istnieje konieczność doposażenia 4 gabinetów pielęgniarki (50 tys. zł).

(akta kontroli, str. 12, 52-57, 125-131, 194-199, 256-363, 366, 372-375, 559-566)

15/16. Jedyne gimnazjum prowadzone przez Powiat Międzyrzecki funkcjonowało do 2019 r. w ramach SOSW (zostało włączone do istniejącej szkoły podstawowej). W związku z powyższym Powiat nie poniósł wydatków w związku z likwidacją gimnazjów (opis w obszarze 1 pkt 3).

(akta kontroli, str. 718-719)

17/18. Powiat Międzyrzecki nie ponosił bezpośrednio nieprzewidzianych wydatków w zakresie zadań oświatowych w związku z pandemią COVID-19. Szkoły i placówki prowadzone przez Powiat otrzymały pomoc rzeczową – opis powyżej, w pkt 14.3.

Ponadto w ramach grantu nr 2097/2020 finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Powiat zakupił sprzęt komputerowy do nauki zdalnej na kwotę 70.000 zł, który został przekazany dla szkół prowadzonych przez Powiat Międzyrzecki (opis w obszarze 2, pkt 2).

Powiat Międzyrzecki nie odnotował również zmniejszenia niektórych kategorii wydatków na zadania oświatowe w związku z pandemią COVID-19.

(akta kontroli str. 742)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo że Powiat Międzyrzecki dokonał w lipcu 2020 r. zwrotu subwencji oświatowej w związku z jej otrzymaniem w 2016 r. w wysokości wyższej od należnej w części dotyczącej Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Trzcielu w wysokości 7.356,82 zł, do dnia kontroli NIK (17.11.2021 r.) nie wystąpił wobec WZDZ o zwrot nienależnie otrzymanej dotacji. Główny specjalista w Wydziale ES wyjaśnił, że *gdy w 2020 r. kontrola Izby Administracji Skarbowej w Zielonej Górze wykazała nieprawidłowości danych pochodzących z WZDZ, co skutkowało obowiązkiem zwrotu przez WZDZ subwencji oświatowej w wysokości 7.356,82 zł., rozważano potrzebę i możliwość umorzenia tej należności z powodu bardzo złej sytuacji finansowej tej jednostki. W rezultacie sprawa wydania decyzji o zwrocie subwencji uległa zwłoce, a następnie z powodu zapomnienia (przeoczenia) przez pracownika merytorycznego do tej pory nie została załatwiona. Brak ten zostanie niezwłocznie uzupełniony.*

(akta kontroli str. 408-436, 738, 741)

2. W latach 2017-2018 dotacje dla szkół publicznych zostały obliczone niezgodnie z postanowieniami uchwał Rady Powiatu Międzyrzeckiego¹³⁰. Zgodnie z ich brzmieniem w 2017 r. podstawą obliczenia dotacji dla publicznych szkół prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż j.s.t. jest kwota przewidziana na jednego ucznia szkoły publicznej danego typu i rodzaju w części oświatowej subwencji ogólnej dla j.s.t., a od 2018 r. - podstawą obliczenia miesięcznej stawki dotacji na jednego ucznia jest iloczyn kwoty przewidzianej na takiego ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla j.s.t. oraz wskaźnika zwiększającego, o którym mowa w art. 14 ust.1 ufzo.

Dotacja dla:

- branżowej szkoły I stopnia w 2018 r. została obliczona w oparciu o miesięczną stawkę na ucznia w wysokości 608 zł, a dla pracownika młodocianego 538 zł, podczas gdy stawka według metryczki stanowiła odpowiednio: 603,4628693 i 534,469401, co skutkowało wypłaceniem zawyżonej dotacji o 8.047,27 zł;
- technikum w 2017 r. została obliczona w oparciu o miesięczną stawkę na ucznia w wysokości 600 zł, podczas gdy przyjęta stawka według metryczki stanowiła 598,4853757, co skutkowało zawyżeniem dotacji o 96,94 zł.

Jak wyjaśniła główny specjalista w Wydziale ES: *w okresie 2017-2018 nie ustalałam stawek dla szkół publicznych, w związku z czym, nie jestem w stanie ustalić co spowodowało błędne naliczenie stawki na ucznia. W tym okresie podziałem subwencji oświatowej zajmował się ówczesny Naczelnik Wydziału Edukacji.*

(akta kontroli, str. 1002-1071)

OCENA CZĄSTKOWA

W związku z niewystarczającym finansowaniem realizacji zadań oświatowych Powiat Międzyrzecki przeznaczył na ich wykonanie, środki własne wynoszące w kontrolowanym okresie 17,5 mln zł, które - nawet po uwzględnieniu ujemnego wyniku budżetu środków europejskich w 2020 r. i 2021 r. - były istotne (11,1 mln zł). J.s.t. wydatkowała całość otrzymanych środków w postaci subwencji oświatowej na realizację ww. zadań. Kontrola pięciu dotacji otrzymanych z budżetu państwa (223,0 tys. zł) wykazała, że poza jednym przypadkiem, były one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Również realizacja projektu unijnego pt. *Modernizacja kształcenia zawodowego w powiecie międzyrzeckim* o wartości 7,9 mln zł, przebiega prawidłowo. W latach 2017-2020 nauczyciele wszystkich stopni awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez Powiat osiągnęli średnie wynagrodzenia na poszczególnych stopniach awansu zawodowego (w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 KN).

¹³⁰ § 1 uchwały Nr XI/68/11 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 26 października 2011 r.
§ 2 ust. 1 uchwały nr XL.209.17 Rady Powiatu Międzyrzeckiego z dnia 20 grudnia 2017 r.

W związku z realizacją projektów unijnych Powiat zaciągnął w 2020 r. kredyt na 12 lat na pokrycie m.in. deficytu realizowanych projektów finansowanych ze środków europejskich, tj.: *Poprawę warunków edukacyjnych w CKZiU* oraz *Termomodernizację obiektów w CKZiU* w wysokości 5,4 mln zł. Powiat prawidłowo określał wysokość dotacji przekazywanych dla niesamorządowych szkół w latach 2019-2021, a w kontrolowanym okresie prawidłowo je przekazywał i rozliczał. W toku kontroli stwierdzono jednak nieprawidłowości polegające na:

- niewystąpieniu do niesamorządowej szkoły publicznej o zwrot udzielonej dotacji, pomimo dokonania w lipcu 2020 r. przez Powiat zwrotu nienależnie otrzymanej subwencji oświatowej w związku z wykazaniem przez szkołę w SIO nieprawidłowych danych dotyczących uczniów (skutek 7,4 tys. zł);
- ustaleniu dotacji dla niesamorządowych szkół publicznych niezgodnie z postanowieniami uchwał Rady Powiatu Międzyrzeckiego, co skutkowało ich zawyżeniem w latach 2017-2018 o 8,1 tys. zł.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wdrożenie skutecznych metod sprawowania nadzoru nad jednostkami oświatowymi oraz weryfikacji danych ujmowanych w SIO w celu zapewnienia zgodności ze stanem faktycznym, stosownie do wymogu art. 111 ustawy o SIO, z wykorzystaniem kontroli wewnętrznej lub audytu wewnętrznego i uregulowanie zakresu obowiązków pracowników Wydziału ES, by odpowiadały faktycznie realizowanym obowiązkom;
2. Zapewnienie realizacji zajęć rewalidacyjnych przez nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie odpowiednim do niepełnosprawności uczniów, w szczególności dzięki wykorzystaniu środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli;
3. Podjęcie zadeklarowanych działań w zakresie ewidencji niesamorządowych szkół i placówek oraz prowadzenie rejestru na bieżąco;
4. Korzystanie z instytucji przewidzianych w przepisach prawa, w sytuacji braku możliwości dochowania ustawowych terminów załatwienia sprawy (wstrzymania biegu terminów załatwienia spraw, obowiązku organu po upływie terminu załatwienia sprawy zawiadomienia strony z podaniem przyczyn zwłoki) oraz rozstrzygnięcie skarg w oparciu o ustalony stan faktyczny;
5. Podjęcie zadeklarowanych działań zmierzających do wyeliminowania z obrotu prawnego porozumienia dotyczącego prowadzenia przez WZDZ powiatowych szkół publicznych, wskazującego Powiat Międzyrzecki jako organ prowadzący;
6. Podjęcie zadeklarowanych działań polegających na wyegzekwowaniu od niesamorządowej szkoły publicznej kwoty udzielonej dotacji, związanej ze zwrotem przez Powiat nienależnie otrzymanej subwencji oświatowej oraz dotacji ustalonej w nieprawidłowej wysokości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń,

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 29 listopada 2021 r.

Kontroler
Lidia Sobkowiak-Mariasz
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis